

Hogeschool Utrecht

**Lerarenopleidingen bachelor Duits, Engels,
Frans, Nederlands en Spaans**

Beperkte Opleidingsbeoordeling

010A2021.04

Samenvatting

In november 2021 zijn de volgende opleidingen van Hogeschool Utrecht (HU) bezocht door een visitatiepanel van NQA:

- Bacheloropleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Duits,
- Bacheloropleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Engels,
- Bacheloropleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Frans,
- Bacheloropleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Nederlands,
- Bacheloropleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Spaans.

Deze opleidingen Talen behoren tot de veertien lerarenopleidingen bachelor die het Instituut Archimedes van de HU in de voltijd en deeltijd in Utrecht aanbiedt. Het panel oordeelt **positief** over de kwaliteit van de voltijd- en de deeltijdvariant van de opleidingen Talen. De opleidingen zijn in de deeltijdvariant gestart met pilots waarin ervaringen worden opgedaan met leeruitkomsten. De deeltijdvarianten van de opleidingen Engels en Nederlands zijn een jaar eerder gestart met deze pilots in het kader van het Experiment leeruitkomsten. De deeltijdvarianten van deze opleidingen zijn in november 2020 door een visitatiepanel bezocht en positief beoordeeld. De ervaringen die met de pilots worden opgedaan gaan leiden tot onderwijskundige kaders en ontwerpeisen voor het nieuwe examenprogramma met leeruitkomsten en met onderwijseenheden variërend van 15 tot 29 EC (verder 'het nieuwe examenprogramma') dat per september 2022 in de voltijd- en deeltijdvariant zal worden ingevoerd.

Het panel heeft kennis mogen maken met een cluster van eigentijdse talenopleidingen. Zowel in de inhoud als in de vormgeving van de programma's ziet het panel dat de opleidingen de vragen "wat speelt er en hoe kunnen wij daarop inspelen?", centraal stellen. De programma's zijn flexibel, gedegen en bestaan uit leerlijnen die een mooie lijn naar het toetsbeleid trekken. De ingebede aandacht voor internationalisering en grootstedelijke vraagstukken vindt het panel prijzenswaardig, evenals de constructieve samenwerking tussen de opleidingen onderling en met het lectoraat. Tot slot heeft het panel enthousiaste docenten en studenten getroffen, die werken en studeren in een positieve en veilige sfeer.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De opleidingen Talen **voldoen** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De beoogde leerresultaten zijn relevant voor de opleidingsdomeinen en sluiten aan op het bachelorniveau. Ze sluiten bovendien aan op de eisen van de beroepspraktijk en op de bekwaamheidseisen voor de tweedegraadsleraar. De opleidingen hanteren de generieke kennisbasis en de vakspecifieke kennisbases. De beoogde vakinhoudelijke en didactische leerresultaten komen daardoor goed overeen met de landelijk gemaakte afspraken. De beoogde leerresultaten zijn vertaald naar een raamwerk met leeruitkomsten. Er is een mooi en helder leeruitkomstenboekje ontwikkeld waarbij de generieke eindkwalificaties zijn vertaald naar leeruitkomsten. De vakinhoudelijke en vakdidactische leeruitkomsten zijn aan dit boekje toegevoegd. Door de opleidingen Talen is een heldere en mooie visie ontwikkeld op het tweedegraadsleraarschap. Het verwerven en beheersen van taal, samen met culturele vorming, is essentieel voor het functioneren in de maatschappij. De taaldocent speelt daarin een cruciale rol. Deze visie komt tot uiting in de speerpunten

meertaligheid, multiculturaliteit, grootstedelijke problematiek, (digitale) didactiek en communicatief taalonderwijs, waarmee de opleidingen Talen zich profileren.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleidingen Talen **voldoen** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De programma's zijn gedegen van opzet en bestaan uit een conceptuele en een integrale leerlijn. Volgens een duidelijk gefaseerd plan wordt een nieuw examenprogramma ingevoerd dat op leeruitkomsten is gebaseerd. De pilots met leeruitkomsten die in de voltijd- en deeltijdvariant plaatsvinden leiden tot meer integratie tussen generieke en vakdidactische onderwerpen en tot meer flexibiliteit in het onderwijs. De nieuwe organisatie van onderwijsteams draagt ook bij aan deze integratie en sluit aan op de ontwikkeling van leergebieden in het voortgezet onderwijs.

De opleidingen Talen hebben een mooi samenhangend curriculum. Er is sprake van een constructieve samenwerking op het gebied van vakdidactiek, tussen de moderne vreemde talen. De opleiding Nederlands biedt een sterke vakdidactische en vakinhoudelijke lijn aan, met cursussen waarin handen en voeten wordt gegeven aan de visie van de opleiding. Voor alle opleidingen ligt er een gedegen internationaliseringsprogramma. De concentrische opzet van het programma stelt studenten in staat om onderdelen die zij reeds beheersen, alvast af te ronden. De opleiding zou de mogelijkheden om deficiënties in het Nederlands en/of de moderne vreemde taal weg te werken, meer expliciet kunnen opnemen in het programma. Docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch kundig en werken op inspirerende wijze samen met het lectoraat.

Standaard 3: Toetsing

De opleidingen Talen voldoen aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Het toetsbeleid biedt een helder kader voor de opleidingen voor de toetsing in het staande, cursorisch ingerichte examenprogramma (verder 'het staande examenprogramma') en voor de ontwikkeling van het nieuwe examenprogramma waarin leeruitkomsten worden getoetst. De uitvoering van de toetsing voldoet. De opleidingen maken gebruik van een goed en gevarieerd arsenaal aan toetsvormen. De opleidingen besteden voldoende aandacht aan de toetskwaliteit en aan de borging ervan. Er is een duidelijke rolverdeling tussen de opleidingen en de examencommissie. De toetskwaliteit wordt systematisch onderzocht en er is een goede dialoog gaande tussen opleidingen en examencommissie. Bij de toetsing van de cursussen Beroepsproduct kunnen de beoordelingen nog meer inhoudelijk en ontwikkelingsgericht onderbouwd worden, zodat het ontwikkelproces van studenten beter door de toetsing wordt ondersteund. De omvang van de portfolio's Studie en Werk kan naar beneden worden bijgesteld door kritisch te kijken wat daadwerkelijk bijdraagt aan de kwaliteit van de verslagen.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De opleidingen Talen **voldoen** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De afstudeereenheid van het staande examenprogramma bestaat uit een assessment, een beroepsproduct, de landelijke kennistoets en een vakcursus die exemplarisch is voor het bachelor eindniveau. Deze onderdelen geven samen een compleet beeld van het gerealiseerde eindniveau. Uit de beoordeelde afstudeerdossiers blijkt dat de beoogde leerresultaten worden gerealiseerd in het staande examenprogramma. Het eindniveau van alle opleidingen is op bachelorniveau en de inhoud van de producten is passend bij het werkveld van de opleidingen. In het afstudeeronderzoek kan een verdiepingsslag gemaakt worden in het gebruik van vakdidactische wetenschappelijke literatuur. De beoordeelde tussenproducten laten zien dat in het nieuwe examenprogramma, gebaseerd op leeruitkomsten de beoogde leerresultaten zullen worden gerealiseerd.

De aansluiting op het werkveld is goed. Afgestudeerden van de verschillende opleidingen geven aan dat deze goed aansluiten op het beroepenveld. Afgestudeerden vinden over het algemeen snel na het afstuderen een passende functie of stromen door, bijvoorbeeld naar de master.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	7
Schets van de opleidingen	9
Basisgegevens opleidingen	12
Beoordeling NVAO-standaarden	14
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	15
Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	20
Standaard 3 Toetsing	33
Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten	38
Eindoordeel over de opleiding	42
Aanbevelingen	43
Bijlagen	44
1. Bezoekprogramma	45
2. Bestudeerde documenten	48

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de volgende vijf lerarenopleidingen van Hogeschool Utrecht:

- Bacheloropleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Duits (voltijd en deeltijd),
- Bacheloropleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Engels (voltijd),
- Bacheloropleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Frans (voltijd en deeltijd),
- Bacheloropleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Nederlands (voltijd),
- Bacheloropleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Spaans (voltijd en deeltijd).

Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van Hogeschool Utrecht en in overleg met de opleidingen. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleidingen. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (2018), het *Protocol Beoordeling bestaande experimenten leeruitkomsten* van de NVAO (2019) en de *NQA Handleiding Opleidingsvisitaties Hoger Onderwijs 2020 Beperkte Opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 23, 24 en 25 november 2021. Het visitatiepanel bestond uit de volgende kernpanelleden en vakdeskundigen:

- de heer dr. B. Koster (voorzitter, domeindeskundige),
- de heer dr.ir. P.M. Murre (domeindeskundige),
- mevrouw drs. J.E.J. Rutten (domeindeskundige),
- mevrouw M.J.T.C. Grooten (student-lid),
- mevrouw dr. E.M. Lehrner-te Lindert (vakdeskundige Duits),
- mevrouw M.A. Willems, MA (vakdeskundige Engels),
- de heer drs. J.F.M. Brink (vakdeskundige Frans),
- mevrouw drs. J. Kniep (vakdeskundige Nederlands),
- mevrouw dr. S. Canto (vakdeskundige Spaans).

De heer ir. A.B.C. Hoitink, mevrouw drs. Y.E. Leegstra en mevrouw I.M. Teerling, MMA LLB, auditors van NQA, hebben de visitatie begeleid, waarbij de heer Hoitink optrad als lead-auditor.

De opleidingen zijn ingedeeld in de visitatiegroep *HBO Tweedegraads lerarenopleidingen groep 2*. Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant, voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. De afstemming tussen de panels

wordt verder geborgd door de ondersteuning van, zo veel mogelijk, dezelfde secretarissen vanuit NQA en andere evaluatiebureaus en door de inzet van getrainde voorzitters.

Werkwijze panel en procesverloop

Voor de beoordeling van de opleidingen is een gezamenlijke zelfevaluatie met bijlagen aangeboden. Voor de beoordeling van de gerealiseerde leerresultaten heeft het panel van elke opleiding acht studentendossiers bestudeerd. Het panel heeft van de opleidingen Duits, Spaans en Frans vier eindwerken van de voltijd- en vier tussenproducten van de deeltijdvariant bestudeerd. Van de opleidingen Nederlands en Engels zijn acht eindwerken van de voltijdvariant bestudeerd, omdat de deeltijdvariant van deze opleiding in het kader van het experiment leeruitkomsten minder dan een jaar geleden positief is beoordeeld. Bij de selectie van de eindwerken is rekening gehouden met de variatie in studentwaardering en studieroutes. Een overzicht van de bestudeerde eindwerken en tussenproducten is in bijlage 2 opgenomen.

Centraal in de beoordeling stond het bezoek van het panel, bestaande uit deskundige *peers*. In de week voorafgaand aan het visitatiebezoek heeft het vooroverleg en materiaalbestudering op de locatie van de opleidingen plaatsgevonden en heeft het panel kennis gemaakt met de opleidingen. In het overleg zijn de panelleden geïnstrueerd over de werkwijze van NQA en het NVAO-kader en zijn voorlopige bevindingen besproken. Zowel tijdens het vooroverleg als tijdens de visitatie zijn bevindingen voortdurend gedeeld. Tijdens het visitatiebezoek heeft het panel gesproken met diverse stakeholders van de opleidingen, waaronder studenten, docenten (examinatoren) en vertegenwoordigers van het werkveld en is het ter inzage gelegde materiaal bestudeerd (zie bijlage 2). Aan het einde van de derde bezoekdag is de door het panel verkregen informatie verwerkt tot een totaalbeeld en tot een voorlopig oordeel met argumentatie. Tijdens een afsluitende mondelinge terugkoppeling heeft de voorzitter van het panel het eindoordeel en belangrijke bevindingen meegedeeld aan de opleidingen. Medewerkers en studenten van de opleidingen zijn in de gelegenheid gesteld om het panel (via mail) te benaderen buiten de bezoekdag om (inloopspreekuur). Hiervan is geen gebruik gemaakt.

Na het visitatiebezoek is een conceptrapportage opgesteld, die is voorgelegd aan het panel. Met de input van de panelleden is een tweede concept opgesteld, dat ter controle op feitelijke onjuistheden is voorgelegd aan de opleidingen. De panelleden hebben kennis genomen van de reactie van de opleidingen en waar nodig zijn aanpassingen doorgevoerd. Vervolgens is het rapport definitief vastgesteld. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleidingen in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

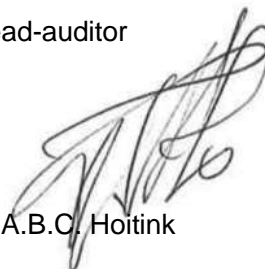
Utrecht, 15 april 2022

Panelvoorzitter

dr. B. Koster

Lead-auditor

ir. A.B.C. Hoitink

Schets van de opleidingen

Instituut Archimedes

De opleidingen behoren tot het Instituut Archimedes. Dit instituut van Hogeschool Utrecht verzorgt onderwijs in het educatieve domein voor ongeveer 4000 studenten. Naast veertien bachelor lerarenopleidingen biedt het instituut negen master lerarenopleidingen en vier maatwerktrajecten aan. Alle bachelor lerarenopleidingen kennen een voltijd- en een deeltijdvariant. De opleidingen werken samen met de lectoraten van het kenniscentrum Leren en Innoveren van de hogeschool. Dit kenniscentrum bestaat uit lectoraten waarvan er acht nauw betrokken zijn bij Instituut Archimedes. Het cluster Talen is nauw betrokken bij het lectoraat Meertaligheid en onderwijs en het lectoraat Beroepsonderwijs. Elk lectoraat kent een kenniskring waaraan docenten deelnemen en de verbinding wordt gelegd met het onderwijs.

Van vakgroepen naar onderwijsteams

Per januari 2021 is de organisatiestructuur van Instituut Archimedes ingrijpend gewijzigd. Voorheen bestond het instituut uit vakgroepen en een generiek docententeam. Sindsdien zijn de bachelor- en masteropleidingen georganiseerd in onderwijsteams die zoveel mogelijk zijn samengesteld volgens de leergebieden van de Vereniging van scholen in het voortgezet onderwijs (VO-raad). De VO-raad hanteert deze leergebieden bij de discussies en gesprekken over het toekomstige curriculum van het voortgezet onderwijs. De ongeveer 200 docenten behoren nu tot een van de volgende onderwijsteams:

- Mens, Natuur & Techniek (Natuurkunde, Scheikunde en Techniek),
- Mens, Natuur & Gezondheid (Biologie, Gezondheidszorg en Welzijn en Omgangskunde),
- Moderne Vreemde Talen (Duits, Frans, Spaans),
- Moderne Vreemde Talen (Engels),
- Kernvakken (Nederlands en Wiskunde),
- Mens & Maatschappij (Aardrijkskunde en Geschiedenis).

Per onderwijsteam is één opleidingsmanager aangesteld. De zes opleidingsmanagers vormen samen met de instituutdirecteur het managementteam van Instituut Archimedes. Naast de opleidingsmanager is er in elk onderwijsteam een opleidingscoördinator aangesteld die de logistieke processen coördineert. Binnen een onderwijsteam is voor elke opleiding een curriculumverantwoordelijke aangewezen die gaat over de inhoud, samenhang en kwaliteitsborging van het vakspecifieke deel van een opleiding. Voor de generieke pedagogiek, didactiek en beroepsvoorbereiding is in elk team een curriculumverantwoordelijke aangewezen.

Strategische ontwikkelingen

Er is een aantal onderwijsprojecten gaande in het kader van de gewenste strategische ontwikkeling van het instituut. Het meest ingrijpende project betreft het herontwerp van het curriculum voor alle bachelor lerarenopleidingen. Dit project behelst de ontwikkeling en uitvoering van het nieuwe op leeruitkomsten gerichte examenprogramma met onderwijseenheden van 15 tot 29 EC (verder 'nieuwe examenprogramma') bij alle veertien opleidingen per september 2022. Andere projecten betreffen de digitale geletterdheid / digitale didactiek, de intensivering studentbegeleiding (Start me up), de Zij-instroom in Beroep, de Toetsing en de Student teacher journey.

Al deze projecten worden uitgevoerd binnen de volgende vier strategische ontwikkellijnen die met name in de beschrijving van standaard 2 en 3 verder aan de orde zullen komen:

- flexibiliseren op basis van leeruitkomsten,
- vergroten van de wendbaarheid van studenten, onder andere door dubbele bevoegdheden,
- intensiveren van de studentbegeleiding,
- versterken van regionale samenwerking.

Experiment leeruitkomsten

Alle deeltijdvarianten van de bachelor lerarenopleidingen nemen deel aan het Experiment leeruitkomsten. De deeltijdvarianten van de opleidingen Nederlands, Engels en Wiskunde zijn in 2017 met het experiment gestart. In het kader van het experiment zijn deze deeltijdvarianten in 2020 positief beoordeeld. Deze beoordeling vond minder dan een jaar voorafgaand aan deze visitatie plaats. Voor de beoordeling van deze deeltijdvarianten wordt daarom verwezen naar het beoordelingsrapport van april 2021. De overige elf deeltijdvarianten zijn in 2018 met het Experiment leeruitkomsten gestart en worden in dit rapport beoordeeld. Deze deeltijdvarianten hebben in de afgelopen jaren ervaringen opgedaan met het werken met leeruitkomsten bij de cursussen Studie en Werk en Vakdidactiek. In eerste instantie zijn leeruitkomsten ontwikkeld voor de pedagogische en didactische bekwaamheden. Vervolgens is een nieuw toetsbeleid en een nieuw examenprogramma ontwikkeld. Het nieuwe, op leeruitkomsten gebaseerde examenprogramma is per september 2020 ingevoerd bij de opleidingen Biologie, Natuurkunde, Scheikunde, Techniek en Wiskunde. De ervaringen die afgelopen jaar zijn opgedaan hebben geleid tot ontwerpeisen voor het nieuwe examenprogramma. Per september 2022 wordt dit nieuwe examenprogramma cohortsgewijs ingevoerd bij de voltijd- en deeltijdvariant van alle bachelor lerarenopleidingen.

Instituut Archimedes kiest ervoor om een relatief groot geheel van kennis, vaardigheden en attitudes te beschrijven in leeruitkomsten. Volgens deze visie hebben de leeruitkomsten de functie om het leren van studenten, het onderwijs en het toetsen te sturen. De studenten gaan vanuit leeruitkomsten in gesprek met docenten en verkennen welke relevantie een leeruitkomst heeft, wat nog is te ontwikkelen, in welke volgorde dat gaat plaatsvinden en hoe de beheersing wordt aangetoond. Het ontwerpen van onderwijs en het ontwikkelen van begeleidingsactiviteiten komt volgens deze visie voort uit een of meerdere leeruitkomsten. De toetsing is gericht op het vaststellen van de mate waarin leeruitkomsten worden beheerst. De leeruitkomsten dienen mogelijkheden te bieden om te differentiëren in onderwijs- en toetsvormen, zodat tegemoet wordt gekomen aan verschillen tussen studenten ten aanzien van voorkennis, werksituatie of voorkeuren. Tegelijkertijd dienen de leeruitkomsten de inhoud en het niveau van de opleidingen blijvend te verankeren.

ADEF preambule

De lerarenopleidingen bachelor zijn actief betrokken bij het landelijke overleg Algemeen Directeurenoverleg Educatieve Faculteiten (ADEF). Ter voorbereiding op de visitaties van de clusters lerarenopleidingen bachelor heeft het ADEF een preambule opgesteld, waarin de ontwikkelingen in het werkveld en de tweedegraads lerarenopleidingen worden beschreven. De ontwikkelingen die zijn ingezet bij de lerarenopleidingen bachelor van Hogeschool Utrecht sluiten aan op de door de ADEF geschetste ontwikkeling. Er is sprake van een nauwe samenwerking met opleidingsscholen die als partners worden betrokken bij het 'Samen leraren toekomstgericht opleiden'. Alle opleidingen werken in de Landelijke Vakoverleggen aan horizontale kwaliteitsborging in peerreviews en het updaten van landelijke kennisbases. Tot slot zijn de

curricula van de lerarenopleidingen bachelor herontwikkeld aan de hand van de nieuwe landelijke beoogde leerresultaten in de kennisbases en vanuit de eigen ontwerpcriteria. Deze ontwerpcriteria zijn door de opleidingen gezamenlijk opgesteld als uitgangspunt voor alle tweedegraads lerarenopleidingen van Hogeschool Utrecht (voltijd en deeltijd). Vanuit het Bestuursakkoord flexibilisering lerarenopleidingen krijgen leeruitkomsten hierin steeds een grotere rol.

De opleidingen in het cluster Talen

De opleidingen Talen kennen een voltijdvariant en een deeltijdvariant, waarvan laatstgenoemde behalve in september ook in februari gestart kan worden. De opleidingen Duits, Frans, Spaans en Engels bieden daarnaast het programma – zowel voltijds als in deeltijd – ook in het Engels aan: de variant Teacher Education (TED). Van deze variant wordt gebruik gemaakt door studenten die het Nederlands niet als moedertaal hebben en door Nederlandstalige studenten die extra uitdaging zoeken. Deze internationale variant is ingericht met het oog op het lerarentekort en is inhoudelijk gelijk aan het Nederlandstalige programma. De studenten Talen kunnen – net als alle studenten binnen Instituut Archimedes – een bevoegdheid in twee schoolvakken, halen. De lerarenopleiding Engels is de grootste in het cluster: de gemiddeld instroom kent de afgelopen twee jaar circa 100 voltijdstudenten. De deeltijd kent de afgelopen twee jaar 49 studenten, inclusief de februari-instroom). In de TED-variant stroomden de afgelopen twee jaar gemiddeld 40 deeltijdstudenten per jaar in en 80 voltijdstudenten.

De opleiding Spaans telt de afgelopen jaren gemiddeld 26 reguliere voltijdstudenten, met een uitschieter naar boven in het studiejaar 2018-2019. De instroom in de reguliere deeltijd is de afgelopen vier jaar stabiel met een gemiddelde van 14 studenten. De TED-variant Spaans telde het afgelopen jaar 12 studenten voltijd en 5 studenten deeltijd. De opleidingen Duits en Frans zijn de kleinste opleidingen binnen de moderne vreemde talen: in de afgelopen twee jaar telde Duits gemiddeld 14 voltijd-, 11 deeltijd- en 4 TED-studenten per jaar. De opleiding Frans telde 8 voltijd- en 9 deeltijdstudenten (inclusief de februari-instroom) en 5 TED-studenten (voltijd en deeltijd). De opleiding Nederlands heeft jaarlijks circa 20 voltijdstudenten, de deeltijd 30 (dit zijn de gemiddelden van de afgelopen vier jaar). De deeltijdfebruari-instroom telt gemiddeld 16 studenten per jaar.

Terugblik vorige visitatie

Bij de vorige visitatie, zes jaar geleden, heeft het panel aanbevelingen gedaan ten aanzien van het betrekken van opleidingsscholen bij het onderwijs en het uitvoeren van internationaliseringsbeleid. Daarnaast werd extra aandacht gevraagd voor taalzwakkere studenten en aandacht voor vakverbreding en samenwerking. Het panel stelt vast dat de opleidingen sinds de vorige visitatie voldoende aandacht hebben geschonken aan deze aanbevelingen. Uit de documentatie en gesprekken met werkveldvertegenwoordigers blijkt dat de opleidingsscholen in de afgelopen jaren in toenemende mate worden betrokken bij de opleidingen. Bij de beschrijving van de onderwijsleeromgeving wordt dit verder toegelicht. Uit de documentatie blijkt verder dat er sprake is van een goed uitgewerkt internationaliseringsbeleid dat een ondersteunend kader biedt voor de opleidingen. De aandacht voor taalvaardigheden is herkenbaar in het curriculum zoals bij de leerlijn Beroep (zie standaard 2). Tot slot verwacht het panel dat de nieuwe organisatiestructuur volgens de leergebieden van de VO-raad de gewenste impuls gaat geven aan vakverbreding en samenwerking tussen opleidingen.

Leeswijzer

Instituut Archimedes heeft ervoor gekozen om de beoordeling van de veertien lerarenopleidingen bachelor te clusteren in vier rapporten. De clusters sluiten zoveel mogelijk aan bij de onderwijsteams van het Instituut Archimedes. In dit rapport beschrijft het visitatiepanel de beoordeling van bachelor lerarenopleidingen Duits, Engels, Frans, Nederlands en Spaans. Per standaard beschrijft het panel eerst generiek wat voor alle opleidingen geldt en daarna wat specifiek voor opleidingen geldt. Omwille van de leesbaarheid worden de bachelor lerarenopleidingen met opleiding aangeduid en betreft het telkens de voltijd- en de deeltijdvariant van de opleidingen Duits, Frans en Spaans en de voltijdvariant van de opleidingen Nederlands en Engels, tenzij dit anders is aangegeven.

Basisgegevens opleidingen

Naam opleiding in CROHO	B Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Duits
Oriëntatie en niveau	hbo; Bachelor
Graad	Bachelor
Aantal studiepunten	240 EC
Locatie	Utrecht
Onderwijstaal	Nederlands en Duits, Engels (internationale variant)
Variant	Voltijd en deeltijd
Registratie nummer in CROHO	35193

Naam opleiding in CROHO	B Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Engels
Oriëntatie en niveau	hbo; Bachelor
Graad	Bachelor
Aantal studiepunten	240 EC
Locatie	Utrecht
Onderwijstaal	Nederlands en Engels
Variant	Voltijd
Registratie nummer in CROHO	35195

Naam opleiding in CROHO	B Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Frans
Oriëntatie en niveau	hbo; Bachelor
Graad	Bachelor
Aantal studiepunten	240 EC
Locatie	Utrecht
Onderwijstaal	Nederlands en Frans, Engels (internationale variant)
Variant	Voltijd
Registratie nummer in CROHO	35196

Naam opleiding in CROHO	B Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Nederlands
Oriëntatie en niveau	hbo; Bachelor
Graad	Bachelor
Aantal studiepunten	240 EC
Locatie	Utrecht
Onderwijstaal	Nederlands
Variant	Voltijd
Registratie nummer in CROHO	35198

Naam opleiding in CROHO	B Opleiding tot leraar voortgezet onderwijs van de tweede graad in Spaans
Oriëntatie en niveau	hbo; Bachelor
Graad	Bachelor
Aantal studiepunten	240 EC
Locatie	Utrecht
Onderwijstaal	Nederlands en Spaans, Engels (internationale variant)
Variant	Voltijd en deeltijd
Registratie nummer in CROHO	35255

Beoordeling NVAO-standaarden

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Experiment Leeruitkomsten:

- *De visie van de instelling op flexibilisering is vertaald naar een onderwijskundig concept dat is doorgevoerd in de experimenteervariant;*
- *De leeruitkomsten zijn vertaald naar eenheden van leeruitkomsten van maximaal 30 EC, die gezamenlijk en in samenhang de student in staat stellen de eindkwalificaties te realiseren;*
- *De leeruitkomsten zijn (a) leerwegonafhankelijk, (b) representatief voor de eindkwalificaties van de opleiding, (c) herkenbaar voor het werkveld, (d) specifiek en meetbaar, (e) transparant, (f) samenhangend en (g) duurzaam.*

Conclusie

De opleidingen Talen **voldoen** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De beoogde leerresultaten zijn relevant voor de domeinen van de opleidingen en sluiten aan op het hbo-bachelor niveau. De eindkwalificaties zijn als leeruitkomsten geformuleerd. De leeruitkomsten sluiten aan op de landelijk overeengekomen bekwaamheidseisen voor tweedegraads leraren en zijn afgestemd op de eisen van de beroepspraktijk. De opleidingen hanteren de generieke kennisbasis en de vakspecifieke kennisbases zoals die door de Vereniging van Hogescholen zijn opgesteld. Daarmee komen de vakinhoudelijke en didactische doelstellingen overeen met de landelijke afspraken die zijn gemaakt. De beoogde leerresultaten zijn vertaald naar een raamwerk met leeruitkomsten. Er is een leeruitkomstenboekje ontwikkeld waarbij de generieke eindkwalificaties zijn vertaald naar leeruitkomsten. De vakinhoudelijke en vakdidactische leeruitkomsten zijn aan dit boekje toegevoegd.

De beoogde eindniveaus van de verschillende talen; de op de ERK gebaseerde certificeringen, zijn passend voor het hbo en stroken met hetgeen landelijk op hbo-niveau gevraagd wordt. Het panel ziet in het cluster Talen een heldere en mooie visie op het tweedegraadsleraarschap waarbij taal en cultuur als essentie voor het optimaal functioneren in de maatschappij wordt gezien. De taaldocent speelt een cruciale rol in het verwerven van kennis en vaardigheden op deze terreinen. Aan de hand van de speerpunten meertaligheid, multiculturaliteit, grootstedelijke problematiek, (digitale) didactiek en communicatief taalonderwijs geven de opleidingen deze visie vorm.

Onderbouwing

Visie op het beroep

Volgens de opleidingen kan de beroepscontext van een tweedegraadsleraar zeer verschillend zijn en kan deze context snel wijzigen. De samenleving is namelijk voortdurend in beweging en vraagt om krachtige, nieuwsgierige en betrokken burgers. Het onderwijs speelt een belangrijke rol bij het voldoen aan deze vraag. Volgens de opleidingen legt het onderwijs een basis voor duurzame ontwikkeling en vorming van (wereld)burgers. De op te leiden leraren begeleiden leerlingen en studenten bij het ontwikkelen van kennis, vaardigheden en houding, zodat zij zich

kunnen ontwikkelen tot krachtige en verantwoordelijke burgers. Gezien de voortdurende veranderingen in de samenleving vindt het opleiden plaats in nauwe samenwerking met het beroepenveld. De context van het beroepenveld kan zeer verschillend zijn. De leraren kunnen bijvoorbeeld een schoolvak op een gymnasium of mbo verzorgen of leerlingen in een bepaald leergebied begeleiden in het vmbo-basis / kader. Deze mogelijke variatie in schoolprofielen en niveaus waarop wordt lesgegeven vraagt volgens de opleidingen om leraren die allround zijn opgeleid en flexibel inzetbaar zijn.

De opleidingen van het cluster Talen hanteren aanvullend het uitgangspunt dat een docent Engels Duits, Frans, Spaans of Nederlands niet enkel een taaldocent is, maar ook een cultuurdocent: in welke type onderwijs de docent ook terecht komt, hij moet geëquipeerd zijn om de vaktaal in een breder, cultureel perspectief te plaatsen, op de hoogte te zijn van actuele en culturele ontwikkelingen die zich in het betreffende taalgebied afspelen en aandacht hebben voor media en mediawijsheid en (digitale) geletterdheid. Kennis van en vaardigheden in deze onderwerpen zijn voor ieder individu van belang om zich staande te kunnen houden in de samenleving en dienen daarom door de taaldocent gedegen gedoceerd te worden.

Opleidingsprofielen

De opleidingsprofielen sluiten goed aan op de beroepsvisie van de opleidingen. In het algemeen dienen afgestudeerden te beschikken over actuele vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische kennis en vaardigheden. Het is van belang dat zij het eigen handelen en de beroepspraktijk kunnen onderzoeken en verbeteren. Daarbij is een ondernemende houding van belang om kansen te benutten en samen te werken met externe partijen. Het onderwijs houdt wat de opleidingen betreft meer in dan het begeleiden van leerlingen naar het diploma, het gaat daarbij ook om persoons- en burgerschapsvorming van leerlingen. De opleidingen besteden aandacht aan de allround ontwikkeling en de flexibele inzetbaarheid van studenten. Tijdens hun opleiding komen ze op meerdere momenten in aanraking met verschillende contexten van het beroepsonderwijs en het algemeen voortgezet onderwijs.

Het cluster Talen profileert zich met aandacht voor meertaligheid en multicultureel onderwijs. Ook de aandacht voor (digitale) geletterdheid tekent de lerarenopleidingen bachelor Talen op de HU: geletterdheid en de hieraan ondersteunende rol van ict zijn naadloos verbonden met het kunnen functioneren in de maatschappij. Zeker in de grootstedelijke context waarin studenten van de HU opgeleid worden: in hun studieomgeving en op de diverse werkplekken komen zij in aanraking met een variëteit aan leefsituaties, achtergronden en grootstedelijke problematiek.

De opleidingen moderne vreemde talen leggen het accent op communicatief taalonderwijs: de vaardigheden spreken, schrijven, lezen en luisteren worden centraal gezet in het curriculum. Deelvaardigheden zijn daarin ondergeschikt aan het samenspel van deze vaardigheden, de communicatieve functie.

De opleiding Nederlands hanteert eenzelfde uitgangspunt: ook daar zet men in op geïntegreerd, communicatief taalonderwijs. De docent Nederlands die wordt opgeleid op de HU, leert om breder dan het eigen schoolvak te kijken: aangezien Nederlands bij alle vakken een rol speelt moet de docent Nederlands in staat zijn om vakoverstijgend over taalbeleid na te denken.

Landelijke kaders

Uit de studiegidsen en dekkingsmatrices blijkt dat beoogde leerresultaten overeenkomen met de landelijke en wettelijke kaders voor tweedegraadsleraren opleidingen. Deze kaders bestaan uit bekwaamheidseisen en kennisbases. De bekwaamheidseisen hebben betrekking op

professioneel handelen en op de vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische bekwaamheden. De kennisbases zijn in het programma 10voordeleraar ([www.10voordeleraar](http://www.10voordeleraar.nl)) afgesproken. Voor alle lerarenopleidingen bachelor geldt de generieke kennisbasis.

Naast deze landelijke bekwaamheidseisen, de generieke kennisbasis en de vakspecifieke kennisbasis hanteren de opleidingen Talen ook de CEFR-/ERK-niveaus. Studenten Nederlands stromen uit op het hoogste niveau, dat voor Nederlands wordt aangeduid met 4F. Dit geldt ook voor de studenten Engels, zij ronden de vaardigheden spreken, schrijven, lezen en luisteren af op equivalent C2. Studenten Duits ronden deze vier vaardigheden af op C1, studenten Spaans dienen niveau B2 te behalen en de studenten Frans sluiten lezen en luisteren af op C1 en spreken en schrijven op niveau B2+.

Leeruitkomsten

Het panel stelt vast dat de instellingsvisie op flexibel onderwijs is vertaald naar een onderwijskundig model met leeruitkomsten. Per 1 september 2022 starten de opleidingen Talen in zowel de voltijd- als de deeltijdvariant in studiejaar 1 met het werken met leeruitkomsten. Op het moment van de visitatie is voor alle opleidingen een mooi en helder leeruitkomstenboekje ontwikkeld met een generiek raamwerk van leeruitkomsten dat geldt voor de beroepsvoorbereiding. Het generieke raamwerk van leeruitkomsten is in overleg met het werkveld en met de studenten tot stand gekomen. In onderstaande figuur is het generieke raamwerk uitgebeeld. De leeruitkomsten zijn verdeeld over vijf kerntaken. De generieke kerntaken; 'ontwerpen van onderwijs', 'uitvoeren van onderwijs', 'evalueren van leren' en 'professioneel handelen', gelden voor alle opleidingen. De kerntaak, 'beheersen van het vak' verschilt per opleiding.

Figuur 1: Generieke raamwerk leeruitkomsten Instituut Archimedes (Bron: *Leeruitkomstenboekje-2*, 2019)

Per opleiding is in een dekkingsmatrix de samenhang aangegeven van de leeruitkomsten met de landelijke bekwaamheidseisen, de generieke kennisbasis en de vakspecifieke kennisbasis. De relatie met de Dublindescriptoren is in het document Legitimering Leeruitkomsten aangegeven. Op deze wijze is volgens het panel per opleiding aangetoond dat de leeruitkomsten aansluiten op de algemene hbo-oriëntatie en de algemene eisen van de beroepspraktijk. Het panel merkt op dat het raamwerk met kerntaken als het ware een extra laag legt over de landelijke vakinhoudelijke, vakdidactische bekwaamheidseisen en brede professionalisering. Het panel adviseert de opleidingen om bij het implementeren van dit raamwerk duidelijk de relatie te leggen tussen deze kerntaken en de landelijke bekwaamheidseisen.

De leeruitkomsten voldoen aan de criteria van het Protocol Beoordeling bestaande experimenten leeruitkomsten van de NVAO. De leeruitkomsten zijn geclusterd in onderwijseenheden met een omvang van minimaal 15 tot maximaal 29 EC. Alle leeruitkomsten zijn of worden uitgewerkt in kennis, vaardigheden en houdingsaspecten en beschrijven wat studenten dienen te weten, te begrijpen en te kunnen toepassen na afronding van een onderwijseenheid. In de onderwijseenheden kunnen studenten kiezen voor een student-docentgestuurde route met leertaken die door de opleiding worden aangegeven of voor een studentgestuurde route waarbij de studenten leerwegonafhankelijk de leeruitkomsten aan kunnen tonen. Om studenten bij deze keuze te ondersteunen zijn van elke leeruitkomst mogelijke middelen, activiteiten en bewijsstukken beschreven. Volgens het panel biedt deze handreiking studenten goede ondersteuning om leerwegonafhankelijk de leeruitkomsten aan te tonen.

Visie op onderzoek

Het onderzoek betreft volgens de opleidingen de kennis, vaardigheden en houding die nodig zijn om in de beroepspraktijk beslissingen te kunnen nemen, bij te stellen en te verbeteren. Deze instituutbrede visie is herkenbaar in de opzet van het generieke raamwerk van leeruitkomsten (figuur 1) met de kerntaken 'ontwerpen van onderwijs', 'uitvoeren van onderwijs' en 'evalueren van leren'. Daarnaast bevat de kerntaak Professioneel handelen een leeruitkomst die specifiek op onderzoek betrekking heeft: 'onderzoekend vermogen inzetten'. De leeruitkomsten laten zien dat het onderzoek betrekking heeft op vraagstukken die voortkomen uit de werk-/stagepraktijk van de studenten en om vraagstukken die bijdragen aan de ontwikkeling van de beroepspraktijk in het algemeen. Het resultaat van onderzoek is bij voorkeur een beroepsproduct dat overdraagbaar is aan de beroepspraktijk. De opleidingen Talen zetten in op een onderzoekende houding waarbij ontwerpgericht en ontwikkelgericht wordt gewerkt.

Afstemming met het beroepenveld

Uit gesprekken met verschillende vertegenwoordigers van het beroepenveld leidt het panel af dat de beoogde leerresultaten goed zijn afgestemd op het regionale beroepenveld. Instituut Archimedes kent een actieve Raad van Advies die als kennispartner wordt ingezet en die het managementteam adviseert over ontwikkelingen in het werkveld. De Raad van Advies is breed samengesteld met vertegenwoordigers van het werkveld en belangrijke partijen uit het werkveld. Naast vertegenwoordigers van het (v)mbo en het avo is de VO-raad, ministerie van OCW en de Universiteit Utrecht vertegenwoordigd in de Raad van Advies. Uit de gevoerde gesprekken met vertegenwoordigers van het werkveld blijkt dat het werkveld in toenemende mate wordt betrokken bij de onderwijsontwikkelingsprojecten en bij het samen opleiden van studenten in de praktijk. De alliantie ULOA (Utrecht Leert Opleiders Alliantie) wordt hierbij specifiek genoemd. Dit betreft een samenwerkingsverband waarin de opleidingen samenwerken met de Graduate School of Teaching van de Universiteit Utrecht, de HU-pabo ITT, het Seminarium voor

Orthopedagogiek, de Marnix-pabo, de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht en de Universiteit voor Humanistiek.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Experiment leeruitkomsten:

- *Leersituatie en –omgeving zijn passend bij de beoogde leeruitkomsten en bij de behoefte en omstandigheden van (een groep) studenten;*
- *Opleiding kan verantwoorden dat de leeractiviteiten en de begeleiding van studenten adequaat zijn voor het behalen van de leerresultaten en houdt daarmee rekening met verschillen in achtergrond van studenten;*
- *Docenten zijn aantoonbaar competent om studenten te begeleiden bij de keuze voor en vormgeving van de leeractiviteiten*
- *Student voldoet aan de wettelijke instroomeisen;*
- *Vooraf maken opleiding en studenten expliciete inhoudelijke afspraken over de invulling van het individuele opleidingstraject per eenheid van de leeruitkomsten en de begeleiding daarvan door de docent*
- *Bij duale opleiding is een tripartite overeenkomst met de werkorganisatie verplicht, bij deeltijd wenselijk*
- *De opleiding verantwoordt hoe docenten tot een eenduidige interpretatie van leeruitkomsten komen;*
- *De opleiding heeft een gestructureerde praktijk van kwaliteitsborging van opleidingstrajecten van individuele studenten en de versterking ervan door tussentijdse evaluatie en verbetering.*

Conclusie

De opleidingen Talen **voldoen** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De staande cursorische en leerdoelgerichte programma's zijn gedegen opgezet en worden goed uitgevoerd. Het panel ziet bij alle opleidingen Talen in alle aangeboden varianten een mooi hecht en doortimmerd programma. Er is sprake van een samenhangend curriculum, waarin over de randen van het vak wordt gekeken. De moderne vreemde talen bieden een deel van het vakdidactisch programma gemeenschappelijk aan: er wordt op constructieve wijze samengewerkt. Een aandachtspunt hierbij vindt het panel de vakdidactische verdieping van de eigen opleiding: het panel moedigt de opleidingen moderne vreemde talen aan om naast de gemeenschappelijke benadering voldoende specialistische vakdidactische aandacht aan het eigen vak te besteden.

Het panel is zeer enthousiast over de wijze waarop bij alle talen het taalvaardigheidsprogramma is vormgegeven: deelvaardigheden worden geïntegreerd in communicatieve taaltaken. Dit past bij de visie 'taal als essentieel middel om te functioneren in de maatschappij' en maakt het taalvaardigheidsonderwijs levendig en eigentijds.

De concentrische opbouw van het taalvaardigheidsprogramma stelt de student in staat om flexibel te studeren: de student heeft de mogelijkheid om eerder in het curriculum aan te tonen dat hij de taal op een bepaald niveau beheerst, dan in het programma gevraagd wordt. Ten aanzien van het taalbeleid constateert het panel dat taaldeficiënties begeleid worden weggewerkt als de student hier initiatief toe neemt, zodat studenten een dergelijk initiatief laagdrempeliger kunnen nemen. Het panel beveelt echter aan dit een vaste plek in het programma te geven. Het opnemen van het concept leerplein in het rooster en daarmee in het

curriculum zoals de opleidingen Duits en Frans reeds doen, is een voorbeeld van de wijze waarop dit gefaciliteerd kan worden.

Studenten Duits hebben aangegeven de taalvaardigheid Schrijven wat onderbelicht te vinden, het panel moedigt de opleiding aan hiernaar te kijken.

Studenten leren vanuit vragen uit de praktijk te denken en te handelen: studenten creëren innovatieve beroepsproducten die in samenwerking met de opleidings- en stagescholen tot stand komen. De driehoeksrelatie is overtuigend aanwezig. Ook wordt er goed samengewerkt met het lectoraat Meertaligheid en onderwijs. Daarbij is het panel van mening dat internationalisering in de diverse programma's mooi is vormgegeven.

De vijf opleidingen Talen bevinden zich midden in de transitie naar het werken met leeruitkomsten. Het panel treft het team op het moment dat het nog volop bezig is met denkproces en de ontwikkeling, waarbij zorgvuldig gekeken wordt naar de opgedane ervaringen in de deeltijdvariant en de – inmiddels gestarte – voltijdvariant van de bèta-opleidingen. Men is zich bewust van de uitdagingen en de verschillende profielen voltijd en deeltijd. Het panel heeft de indruk dat hier goede gesprekken over worden gevoerd, lering wordt getrokken uit best practices en dat studenten worden betrokken en gehoord. Succesvolle concepten worden meegenomen naar de nieuwe situatie, zoals de – reeds genoemde - door het panel gewaardeerde onderwijssetting 'leerplein'. Dit opgeteld bij het feit dat het panel bij alle opleidingen zeer kundige en gedreven docenten heeft gesproken en een prettig en veilig leerklimaat, goede sfeer en betrokken studenten aantrof, maakt dat het panel alle vertrouwen heeft in een succesvolle volgende fase van het werken met het nieuwe examenprogramma.

Onderbouwing

Inhoud en opbouw van de staande examenprogramma's

De staande examenprogramma's bestaan uit cursussen waarin met leerdoelen wordt gewerkt. Figuur 2 geeft een globaal overzicht van deze cursussen. Het panel vindt het positief dat de opbouw van de staande examenprogramma's identiek is voor de voltijd- en de deeltijdvariant. De studenten kunnen daardoor eenvoudiger wisselen van opleidingsvariant of aanvullend vakinhoudelijke cursussen volgen van een andere opleiding. Het panel stelt vast dat bij de uitvoering en de didactiek van het onderwijs voldoende rekening wordt gehouden met de omstandigheden waarin voltijd- en deeltijdstudenten studeren. Zo wordt in het programma voor de voltijdstudenten meer tijd besteed aan begeleide werkcolleges en aan extra verwerkingsopdrachten.

Cursorisch leerdoelgericht programma: raamwerk voor alle tweedegraads lerarenopleidingen			
Fase	Leerlijn	Cursussen	EC
Propedeusefase	Conceptueel	Vakinhoudelijke en vakdidactische cursussen (opleidingsspecifiek)	35
		Beroepscursussen; Pedagogische en algemeen didactische kennis en vaardigheden	15
	Integraal	Studie en Werk: Werkplekleren en studieloopbaanbegeleiding	10
Hoofdphase	Conceptueel	Vakinhoudelijke en vakdidactische cursussen (opleidingsspecifiek)	60
		Landelijke kennistoets	1
		Beroepscursussen; pedagogische en algemeen didactische kennis en vaardigheden	25
	Integraal	Cursussen Studie en Werk	40
		Cursussen Beroepsproduct	20
		Assessment startbekwaam	4
	Profileringsruimte	Minor	30

Figuur 2; Een overzicht van de staande cursorisch leerdoelgerichte programma's van alle lerarenopleidingen.

Het panel vindt de opzet en de inhoudelijke opbouw van de programma's duidelijk. Alle opleidingen hanteren een conceptuele en een integrale leerlijn. Tot de conceptuele leerlijn behoren de vakinhoudelijke cursussen, de vakdidactische cursussen en de beroepscursussen. De vakinhoudelijke en vakdidactische cursussen zijn opleidingsspecifiek (wel trekken de opleidingen moderne vreemde talen deels samen op in het geven van vakdidactiek). De inhoud van deze cursussen betreft de kennis van het schoolvak, de beroepskennis en vaardigheden. In een Landelijke Kennis Toets wordt de kennis van het schoolvak op het niveau van inzicht getoetst. Door deze toets is per opleiding geborgd dat de inhoud van de opleidingen voldoet aan de landelijke afspraken ten aanzien van kennis en inzicht van het schoolvak. De inhoud van de beroepscursussen betreft de generieke kennisbasis. In cursussen zoals 'Lesgeven in het vo/mbo', 'Leerprocessen', 'De leraar als pedagoog', wordt het algemeen didactisch, pedagogisch en professioneel handelen ontwikkeld. De inhoud van de beroepscursussen is voor alle opleidingen gelijk.

De inhoud van de integrale leerlijn betreft de generieke kennisbasis en bestaat uit de cursussen Studie en Werk, Beroepsproduct en het Assessment Startbekwaam. Deze cursussen zijn gelijk voor alle opleidingen. Het niveau en de complexiteit van deze cursussen neemt toe naarmate het programma vordert. In Studie en Werk vindt het leren op de werkplek en de studieloopbaanbegeleiding plaats. De inhoud van deze cursussen betreft het didactisch, pedagogisch en professioneel handelen. De cursussen Beroepsproduct zijn specifiek op het professioneel handelen gericht. In het tweede, derde en vierde leerjaar voeren studenten telkens een onderzoek uit waarin ze hun eigen handelen of de schoolpraktijk onderzoeken en een beroepsproduct opleveren. Het derde beroepsproduct is een onderdeel van de afstudeereenheid. In het Assessment Startbekwaam wordt de generieke kennisbasis integraal getoetst. In dit assessment laten studenten zien dat ze de generieke kennisbasis beheersen en startbekwaam zijn. Dit assessment is ook een onderdeel van de afstudeereenheid.

Conceptuele leerlijnen

De dekkingsmatrices die per opleiding zijn opgesteld laten zien dat de vakinhoudelijke en vakdidactische cursussen aansluiten op de vakspecifieke kennisbasis van de opleidingen. Per opleiding is aangegeven welke cursussen bijdragen aan de domeinen van de kennisbasis van de desbetreffende opleiding. De vakinhoudelijke en vakdidactische cursussen hebben een omvang van doorgaans 5 EC. Een enkele keer is de omvang 10 of 15 EC. Het niveau en de complexiteit van deze cursussen neemt toe naarmate het programma vordert.

De verschillende opleidingen Talen bevatten de volgende vakinhoudelijke leerlijnen:

- Opleiding Duits: Sprache (taalvaardigheid), Linguistik (algemene taalwetenschap), Sprache und Kultur (cultuur, geschiedenis en geografie van de Dach-landen), Literatur en Landeskunde;
- Opleiding Engels: Schrijfvaardigheid (Writing), Spreekvaardigheid en cultuur (Speaking), Taalkunde (grammar, phonetics en general linguistics) en Literatuur;
- Opleiding Frans: Compétences linguistiques (taalvaardigheid), Fonctionnement de la langue, Histoire et littérature en Le monde francophone (kennis van land en volk);
- Opleiding Spaans: Taalvaardigheid en taalkunde, cultuur en literatuur;
- Opleiding Nederlands: Taalvaardigheid, Taalkunde en taalbeschouwing, Fictie en Taal en zorg.

De opleidingen Talen hanteren het uitgangspunt dat het taalonderwijs communicatief wordt aangeboden: onderdelen als grammatica, spelling, formuleren, lezen, luisteren, spreken en schrijven monden uit in taaltaken waarin twee of meerdere vaardigheden ingezet worden in een realistische, communicatieve situatie. Zo maken de studenten Duits een podcast over culturele verschillen en overeenkomsten. Ook de taaltaak 'Un fin de semana fuera' van de cursus Lengua 1 van de opleiding Spaans vond het panel illustratief.

Studenten leren hoe zij communicatief taalonderwijs bij hun leerlingen kunnen inzetten.

Studenten waarderen deze aanpak: het geeft hun het gevoel bezig te zijn met iets dat 'echt' is.

Het panel is enthousiast over de wijze waarop het communicatief taalonderwijs wordt vormgegeven: inspirerend, uitdagend en eigentijds. Studenten krijgen betekenisvol onderwijs en zien tevens hoe zij taalonderwijs aan de eigen leerlingen kunnen aanbieden. Het dubbele bodemprincipe is hierdoor geborgd. Sterk is ook de mondiale focus van de taalgebieden: zo richt men zich bijvoorbeeld bij Frans in het vak 'Le monde francophone' niet enkel op Frankrijk, maar op Franssprekende gebieden wereldwijd.

Het taalvaardigheidsprogramma is concentrisch opgebouwd. Dit stelt studenten in staat om flexibel te studeren: de student heeft de mogelijkheid om eerder in het curriculum aan te tonen dat hij de taal op een bepaald niveau beheerst, dan in het programma gevraagd wordt. Studenten daarentegen die bepaalde taalvaardigheidsonderdelen nog minder goed beheersen, worden vraaggestuurd en op eigen initiatief begeleid. Zo creëren de opleidingen Frans en Duits de mogelijkheid om het leerplein (zie hiervoor ook 'didactische uitgangspunten') op een vast dagdeel open te stellen voor (voltijd)studenten uit de verschillende jaarlagen, waardoor ouderejaars en jongerejaars, native en non-native speakers elkaar gericht verder helpen onder begeleiding van de docenten. Het leerplein is bij de opleidingen Duits en Frans opgenomen in het rooster en is daardoor zichtbaar onderdeel van het curriculum. De opleiding Nederlands biedt haar studenten de mogelijkheid als taalcoach op te treden en vanuit die rol (near-)natives Engels, Duits, Frans of Spaans te ondersteunen met hun Nederlands. Studenten die behoefte hebben aan dergelijke ondersteuning, kunnen zoals gezegd hiertoe zelf het initiatief nemen. Het panel begrijpt de

houding van de opleiding om deze verantwoordelijkheid bij de student te leggen. De student kan deze verantwoordelijkheid echter makkelijker en laagdrempeliger nemen als bijspijkermogelijkheden zichtbaar in het programma worden opgenomen. Het wegwerken van deficiënties zou meer verankerd kunnen worden in het curriculum, bijvoorbeeld door op vergelijkbare wijze als de opleidingen Duits en Frans een vast moment voor een leerplein te faciliteren. Uit de gesprekken met studenten Duits kwam naar voren dat het schrijfvaardigheidsonderwijs Duits naar hun mening nog best steviger aangezet mag worden in het programma. Het panel moedigt de opleiding dan ook aan hier naar te kijken.

Vakdidactiek Duits, Engels, Frans en Spaans

In de eerste drie studie jaren wordt de vakdidactiek aangeboden voor de moderne vreemde talen samen. De studenten volgen een uniform vakdidactisch programma, dat concentrisch is opgebouwd: ze starten met het uitwerken van een communicatieve taalkaak en eindigen met een lessenserie (inclusief toets) waar alle taalvaardigheidsonderdelen geïntegreerd aan bod komen. Studenten maken eveneens een kritische analyse van bestaande lesmethoden die ten grondslag aan de lessenserie ligt. Studenten moderne vreemde talen zitten in heterogene groepen bij elkaar, de werkcolleges worden gegeven door docenten van de verschillende opleidingen. Het programma komt in gezamenlijkheid tot stand, iedere opleiding brengt materiaal in voor studenten van zijn/haar taal. De laatste cursus van de vakdidactische leerlijn MVT, vakdidactiek 4, is wel opleidings specifiek. Hierin zit de eigen 'vakdidactische kleur'.

Het panel ziet een mooie en gedegen samenwerking tussen de teams moderne vreemde talen, waarin zowel de docenten als de studenten elkaar inspireren en enthousiasmeren. Door het uitwisselen van kennis en werkvormen en het rouleren in didactici die de diverse werkcolleges begeleiden, worden de cursussen blijvend doorontwikkeld en naar een hoger niveau getild. Het panel geeft de opleidingen wel mee alert te blijven op twee zaken. Ten eerste de vakdidactische verdieping van de eigen opleiding: de keerzijde van vakoverstijgend werken kan zijn dat het vakdidactisch niveau van het eigen vakgebied enigszins aan de oppervlakte blijft. Het panel moedigt de opleidingen moderne vreemde talen dan ook aan hiervoor te waken en in het programma scherpe aandacht te houden voor specialistische vakdidactische verdieping van het eigen vak, naast de gemeenschappelijke benadering. Ten tweede onderschrijft het panel een aandachtspunt dat door de opleidingen zelf is geadresseerd: de duurzaamheid van de vakdidactische kennis- en vaardigheden. De cursussen worden in de eerste drie jaren van de opleiding aangeboden. Hoe onderhouden studenten hetgeen ze hebben geleerd in de laatste fase van hun studie? De opleidingen hebben dit vraagstuk zelf al op de kaart gezet voor de doorontwikkeling, hetgeen het panel aanmoedigt.

Vakdidactiek Nederlands

Studenten Nederlands volgen met de eigen opleiding de leerlijn vakdidactiek. Ook deze kent een concentrische opbouw; de studenten Nederlands werken net als de studenten MVT vanuit de basale vaardigheden ten aanzien van lesontwerp, – uitvoering en – evaluatie via lessenseries toe naar het ontwerp van een gedeeltelijke leerlijn (inclusief toetsprogramma). Het panel ziet een stevige integratie van vakdidactiek en vakinhoud en is hier enthousiast over. Een mooi voorbeeld vond het panel bijvoorbeeld Didactiek 3, waarin studenten een leerlijn ontwerpen voor een bepaalde vaardigheid zoals schrijven of spreken. De student verdiept zich hierbij in het schoolvak, in wat de leerling moet kennen en kunnen en op welk beheersingsniveau. De student kijkt kritisch naar hoe hij de lesmethode gebruikt en zou kunnen inzetten binnen de zelfontworpen leerlijn. Een ander sprekend voorbeeld is de leerlijn Taal en Zorg, waarbinnen er speciale

aandacht is voor de leesvaardigheid van studenten zelf en voor de didactiek van dit onderwerp. Het 'dubbele bodem-principe' wordt hiermee heel expliciet. De student leert in te spelen op taalproblematieken in het onderwijs, waarbij ook de grote stedenproblematiek (laaggeletterdheid, meertaligheid) een belangrijke plek heeft. Studenten leren over onderzoek naar leesvaardigheid; tegelijkertijd is het handelingsbekwaam worden van de docent in opleiding onderwerp van deze leerlijn. Zo wordt op sprekende wijze vakinhoud gecombineerd met vakdidactiek. In het nieuwe programma zal de inhoud van de huidige cursussen ingebed worden in de lijn Vakdidactisch Bekwaam, hetgeen het panel toejuicht.

Beroepscursussen

De beroepscursussen bestaan uit pedagogisch-didactische thema's die gedurende de opleiding in complexiteit toenemen. Tevens wordt gewerkt aan toenemende zelfstandigheid van studenten. In de propedeuse maken studenten in de eerste cursus kennis met het werkveld van het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs en leren ze wat het inhoudt om een les voor te bereiden, uit te voeren en te evalueren. De tweede cursus gaat in op de ontwikkeling van jongeren tijdens de adolescentie en hoe je daar in het onderwijs mee om kunt gaan, als op het omgaan met diversiteit van leerlingen. De derde cursus gaat in op de theorie van het leren en de leerprocessen. In de hoofdfase vindt de verdieping plaats op het ontwerpen van onderwijs onder andere met behulp van het curriculaire spinnenweb van SLO. De studenten ontwikkelen daarnaast een eigen visie op het pedagogisch handelen in de klas. In de afsluitende beroepscursus maken studenten de keuze voor het lesgeven in het beroepsonderwijs of in het algemeen vormend onderwijs. Afhankelijk van de persoonlijke voorkeur en de leerwerkplek verdiepen studenten gedurende drie blokken hun kennis en vaardigheden in de algemene taken van een docent in het beroepsonderwijs of in het algemeen voortgezet onderwijs. Het panel constateert dat er gericht aandacht is voor het mbo bij de opleidingen Nederlands en Duits en heeft hier mooie voorbeelden van gezien. Studenten maken in Vakdidactiek 3 MVT en Vakdidactiek 4 de eindopdracht voor de doelgroep van hun gekozen afstudeerrichting: mbo of vo. Vanwege de grote rol van Engels in het mbo (Frans en Spaans spelen in het huidige mbo-onderwijs een geringere rol), moedigt het panel de opleiding Engels aan om het mbo eveneens in de eerdere fase van de opleiding nog intensiever onder de aandacht te brengen.

Integrale leerlijn

In de integrale leerlijn staat het leren in de beroepspraktijk en het onderzoeken van de beroepspraktijk centraal. De leeractiviteiten vinden met name op de leerwerkplek van de studenten plaats, waarbij kennis, vaardigheden en houdingsaspecten worden geïntegreerd en toegepast. In elk semester is er een cursus Studie en Werk die bestaat uit het werkplekleren en de studieloopbaanbegeleiding. De studenten maken onderdeel uit van een leerteam. Dit is een vaste groep studenten die wekelijks bijeenkomt om samen te werken aan leervragen. Ze worden daarbij begeleid door een leerteambegeleider. In de eerste semesters van de opleidingen observeren studenten vooral de beroepspraktijk en maken ze kennis met verschillende soorten van voortgezet onderwijs. Na de propedeuse voeren studenten op de leerwerkplek in toenemende mate zelfstandig onderwijs uit. Ze worden hierbij begeleid door een docent van de hogeschool en door een werkplekbegeleider op de werkplek. Als de leerwerkplek een opleidingsschool betreft, wordt de begeleiding vormgegeven door de schoolopleider, werkplekbegeleider en een instituutopleider samen. De schoolopleider is werkzaam op de opleidingsschool en heeft een coördinerende functie. De instituutopleider stemt af tussen de lerarenopleiding en de opleidingsschool. De opleidingsscholen maken deel uit van een (gesubsidieerd) Samen Opleiden partnerschap en bezitten het Keurmerk Opleidingsscholen

waarmee het instituut Archimedes met de opleidingsschool de kwaliteit van het samen opleiden en samen professionaliseren borgen.

Het ontwikkelen van onderzoekend vermogen en het leren reflecteren vindt specifiek plaats in de cursussen Beroepsproduct. De studenten leren in deze cursussen de kennis en vaardigheden die nodig zijn om onderzoek uit te voeren en hoe ze onderzoek kunnen gebruiken voor het verbeteren van de eigen lespraktijk of de schoolpraktijk. In de gehele opleiding zijn er in totaal drie cursussen Beroepsproduct waarin telkens een beroepsproduct wordt opgeleverd. De derde cursus is een onderdeel van het afstuderen. Studenten voeren dan in opdracht van de leerwerplek een onderzoek uit en leveren vervolgens een beroepsproduct op.

Het panel ziet mooie, innovatieve en creatieve beroepsproducten. Uit de gesprekken met de studenten blijkt dat niet alle beroepsproducten vanwege hun omvang uitgevoerd kunnen worden. Het panel adviseert de opleidingen dan ook om de omvang van de beroepsproducten nog eens kritisch te bekijken.

Profileringsruimte

Studenten kunnen hun expertise en vaardigheden in de profileringsruimte verder ontwikkelen en verbreden. Ze kunnen kiezen uit het minoraanbod van de hogeschool of een minor volgen bij een andere hogeschool, bijvoorbeeld via de site 'kiesopmaat.nl'. Daarnaast kunnen ze keuzecursussen volgen of een minor of cursus in het buitenland volgen. De invulling van de profileringsruimte is vrij, maar wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de examencommissie. Aan studenten van de deeltijdvariant die al een hbo-opleiding hebben afgerond, verleent de examencommissie veelal een vrijstelling voor de profileringsruimte.

De minoren die specifiek door het cluster Talen worden aangeboden, zijn bijvoorbeeld Spaanse taal cultuur, American studies in Advanced English, 'Art of writing', Docent Nederlands als tweede taal (NT2) en 'Dutch language and culture for international students'. Net als in de HU-brede minoren komen thema's als inclusie, burgerschap en (digitale) geletterdheid aan bod, evenals verdieping op het gebied van kunst en cultuur, perspectieven van etnische en religieuze groeperingen en maatschappelijke problematiek. Ook dit sluit aan bij de visie van Instituut Archimedes en het beroepsbeeld van het cluster Talen.

Studenten kunnen er ook voor kiezen een minor te volgen van de master. Als ze deze behalen en besluiten door te gaan met de master, kunnen deze EC verzilverd worden.

Studenten hebben de mogelijkheid om een dubbele bevoegdheid te behalen. Studenten die een dubbele bevoegdheid binnen de moderne vreemde talen willen behalen, volgen het MVT-brede programma vakdidactiek en doen voor beide talen de afsluitende, taalspecifieke onderwijseenheid. Ook het merendeel van de beroepsvoorbereidende vakken volgen zij eenmaal, bij een van de twee gekozen talen. Het panel verwacht dat door de voorgenomen toenemende mate van flexibilisering en het nieuwe examenprogramma, deze mogelijkheid nog beter benut kan worden en juicht dit dan ook van harte toe.

Inhoud en opbouw van het nieuwe examenprogramma

Het nieuwe examenprogramma bestaat uit onderwijseenheden van leeruitkomsten. Het werken met leeruitkomsten is instituutsbreed in 2018 gestart. In eerste instantie zijn ervaringen opgedaan met pilots bij de cursussen Studie en Werk. Sinds 2018 zijn de kaders ontwikkeld voor het nieuwe examenprogramma. In eerste instantie zijn de leeruitkomsten uitgewerkt, daarna is een raamwerk voor het nieuwe examenprogramma en het toetsbeleid uitgewerkt. Voor de deeltijdvarianten van

de opleidingen is een startassessment ontwikkeld dat sinds september 2021 als pilot wordt uitgevoerd. In het startassessment worden voorafgaand aan de opleiding de leerervaringen van een student in kaart gebracht en eventueel erkend. Vervolgens wordt een programma aangeboden dat is afgestemd op de eventueel erkende leerervaringen van de student. Aan de leerdoelen van het huidige cursorische programma zijn – met het oog op het toekomstige, nieuwe examenprogramma – alvast leeruitkomsten gekoppeld. Het panel vindt dat de opleiding door deze koppeling al gedegen en proactief voorsorteert op de nieuwe werkwijze en ziet dat dit in het docententeam gedragen wordt.

In figuur 3 is te zien dat het nieuwe examenprogramma uit drie leerlijnen bestaat: Vakinhoudelijk Bekwaam, Vakdidactisch Bekwaam en Pedagogisch Bekwaam. De inhoud en de vorm van de leerlijn Vakinhoudelijk Bekwaam is in het nieuwe programma grotendeels gelijk aan de vakinhoudelijke cursussen van het staande examenprogramma. Het panel vindt dit terecht gezien de volgordelijkheid van de vakinhoudelijke kennis en vaardigheden. De opleidingen hebben de leeruitkomsten voor deze leerlijn opgesteld.

Examenprogramma: raamwerk voor alle tweedegraads lerarenopleidingen			
Fase	Leerlijn	Modules*	EC
Propedeusefase	Vakinhoudelijk bekwaam	Opleidingsspecifiek (meerdere cursussen)	30
	Vakdidactisch ontwerpen	Vakdidactisch ontwerpen 1 (opleidingsspecifiek)	15
	Pedagogisch bekwaam	Pedagogisch bekwaam 1	15
Hoofdphase	Vakinhoudelijk bekwaam	Opleidingsspecifiek (meerdere cursussen)	46 of 51
	Vakdidactisch ontwerpen	Vakdidactisch ontwerpen 2 (opleidingsspecifiek)	15
		Vakdidactisch ontwerpen 3 in twee varianten: docent BO of docent VO (opleidingsspecifiek)	15
	Vakdidactisch begeleiden	Vakdidactisch begeleiden 1 (opleidingsspecifiek)	15
		Vakdidactisch begeleiden 2 (opleidingsspecifiek)	10 of 15
		Vakdidactisch begeleiden 3 (opleidingsspecifiek)	14
	Pedagogisch bekwaam	Pedagogisch bekwaam 2	15
		Pedagogisch bekwaam 3	15
Profileringsruimte	Minor	30	

* *onderwijseenheden variërend van 15 tot 29 EC*

Figuur 3; Een overzicht van het nieuwe examenprogramma voor alle tweedegraads lerarenopleidingen.

In de leerlijn Vakdidactisch Bekwaam worden vakdidactiek en algemene didactiek geïntegreerd. Daarbij maken de opleidingen onderscheid tussen het ontwerpen van het onderwijs en het uitvoeren van onderwijs. Door deze integratie wordt overlap tussen vakdidactiek en algemene didactiek zoveel mogelijk voorkomen. Daarnaast verwacht het panel dat het door het werken met leeruitkomsten mogelijk is om de didactiek beter aan te laten sluiten bij de praktijk op de leerwerkplek van de studenten. Het panel is positief over de opzet van deze leerlijn en verwacht dat deze benadering het voor studenten eenvoudiger maakt om een dubbele bevoegdheid te behalen.

Het cluster Talen zet het nieuwe programma op vanuit de ervaringen en best practices die zijn opgedaan met de deeltijdstudenten, die reeds met leeruitkomsten werken. Eveneens varen de opleidingen op de expertise die het cluster Bèta inmiddels heeft. Er wordt kritisch gekeken wat voor de voltijd werkt en wat juist geschikt is voor de deeltijd. Er wordt gelet op opbouw en samenhang en op het bieden van houvast voor voltijdstudenten. Het is voor veel voltijdstudenten nog moeilijk om te bepalen wat een logische prestatie is om een bepaalde leeruitkomst mee aan te tonen of wat sterk bewijsmateriaal is. Daarbij weten beginnende studenten niet wat ze niet weten: begeleiding is dus van belang. In het eerste jaar wordt daardoor relatief nog veel voorgescreven en dat wordt dan gaandeweg afgebouwd. In jaar 4 zal er nog maar een voorgescreven onderdeel zijn, namelijk het praktijkonderzoek. Dit onderdeel wordt door veel studenten als een knelpunt ervaren: op deze manier borgt de opleiding dat dit wel gedaan wordt en onderzoeksvaardigheden worden opgedaan en aangetoond.

Didactische uitgangspunten

De didactische uitgangspunten van de opleidingen sluiten aan op de onderwijsvisie van de hogeschool. De opleidingen nemen het sociaal-constructivistisch leren als uitgangspunt. Het leren wordt gezien als een actief en constructief proces, waarbij interactie een belangrijke rol speelt. Het panel herkent dit concept in de opzet van de opleidingen waarbij studenten actief leren op de hogeschool combineren met leeractiviteiten op de leerwerkplek. Daarbij worden de studenten ondersteund door te leren in leerteams. In deze leerteams leren studenten van elkaar en met elkaar. De studenten stimuleren elkaar op deze wijze om zich persoonlijk en professioneel te ontwikkelen. In dit ontwikkelproces worden ze begeleid en ondersteund door een leerteambegeleider.

Een deel van de vakken binnen de conceptuele leerlijn wordt gegeven in de onderwijssetting 'leerplein'. Op het leerplein werken studenten samen aan opdrachten, kunnen ze extra oefenen met de stof, (peer)feedback krijgen, vragen stellen en begeleiding krijgen door vakexperts. Individuele leervragen van studenten staan centraal en de begeleiding is op maat. Door de relatief lage studentenaantallen bij de opleidingen Frans en Duits is het mogelijk om het leerplein wekelijks op een vast dagdeel open te stellen voor de studenten van alle jaarlagen. Bij de opleidingen Nederlands, Spaans en Engels wordt het leerplein voor specifieke vakken voor de voltijdstudenten ingericht.

Het panel is enthousiast over het concept leerplein en juicht het voornemen van de opleidingen om het intensiever in te zetten en uit te bouwen als men volledig overgaat op het werken met leeruitkomsten, dan ook van harte toe.

Internationalisering

Instituut Archimedes heeft een visie op internationalisering uitgewerkt die herkenbaar is in de programma's van de opleidingen. De beperkingen door de coronamaatregelen zijn hierin meegenomen. Deze visie geeft aan dat studenten binnen de lerarenopleidingen bachelor worden voorbereid op het lesgeven aan diverse klassen met verschillende culturele achtergronden. Er zijn doelstellingen geformuleerd voor studenten: persoonlijke groei, taalverwerving, interculturele competenties, wereldburgerschap en reflectie op het eigen beroep door internationale vergelijkingen en ervaringen. De internationaliseringsdoelen zijn herkenbaar opgenomen in de beoogde leerresultaten zoals leeruitkomst U4 'bijdragen aan persoonsvorming en wereldburgerschapontwikkeling' en leeruitkomst U5 'Omgaan met diversiteit en bevorderen van inclusie'. Ook de leeruitkomsten P1 'Professionaliseren' en P3 'Professionele identiteit' hebben betrekking op het handelen, omgaan met en reflecteren op culturele diversiteit. De opleidingen werken deze doelen specifiek uit in hun programma's.

Het panel is van mening dat er voor de opleidingen Talen een aansprekend programma ten aanzien van internationalisering ligt. De huidige programma's van de opleidingen moderne vreemde talen bevatten - in de voltijdvariant - een verblijf van minimaal een semester in een land waar de betreffende doeltaal wordt gesproken. Zo zijn er samenwerkingen met partneruniversiteiten en -hogescholen en zijn er uitwisselingprogramma's in het kader van Erasmus+. Voltijdstudenten Spaans lopen 10 weken stage in het Spaanstalig voortgezet onderwijs en de opleiding Frans organiseert onder andere jaarlijks een bezoek aan Lille: de studenten krijgen daar les aan de universiteit en lopen er stage op een middelbare school. Naast de buitenlandverblijven verzorgen alle opleidingen MVT-activiteiten die gericht zijn op de taal- en cultuur van het doeltaalgebied.

In de opleiding Nederlands is in internationalisering handen en voeten gegeven aan de visie zoals beschreven in standaard 1: de grootstedelijke context met verschillende culturen en aandacht voor Nederlands als tweede taal, meertaligheid en taalontwikkeling in onder andere de vakken die vallen in de onderwijseenheden Taalexpert en Taalcoach en in cursussen in de leerlijn Fictie.

Het panel juicht de buitenlandverblijven van de studenten moderne vreemde talen toe, zij worden op deze wijze ondergedompeld in de doeltaal en de cultuur van het betreffende taalgebied. Studenten (dat wil zeggen: non-native speakers) geven in de gesprekken ook terug dat het verblijf in het buitenland hun beheersing van de doeltaal aanzienlijk heeft bevorderd en dat het ze zelfverzekerder heeft gemaakt in het voeren van de doeltaal in de klas en op de eigen opleiding. Het panel is onder de indruk van de cursussen Inmersión bij de opleiding Spaans: hierin werken studenten aan interculturele en literaire en taalvaardigheidsopdrachten door bijvoorbeeld native speakers te interviewen, een congres of conferentie in een Spaanstalig land bij te wonen. De taalopdrachten die de studenten in dit kader uitvoeren bevorderen niet alleen de kennis van de doeltaal en de cultuur, maar eveneens het kritisch denken van studenten volgens het panel.

Instream

De opleidingen hanteren de wettelijke toelatingseisen. Als voltijdstudenten zich inschrijven krijgen ze een uitnodiging voor de studiekeuzecheck. Gedurende een dagdeel maken ze dan nader kennis met de opleiding en gaan ze na of de opleiding overeenkomt met hun verwachtingen. Aan het einde van de studiekeuzecheck vindt er altijd een kort individueel gesprek plaats met een begeleider van de opleiding. Met deeltijdstudenten vindt er altijd een individueel intakegesprek plaats. In dit gesprek komen mogelijke vrijstellingen en opties om de studie te versnellen aan de orde. Het intakegesprek leidt tot een overzicht van de gehele opleiding. Dit programmaoverzicht wordt vastgelegd in een studieplan dat onderdeel uitmaakt van de onderwijsovereenkomst. Vervolgens wordt deze overeenkomst in ieder geval jaarlijks geëvalueerd en indien nodig bijgesteld. De opleidingen hanteren bij zowel de voltijd- als bij de deeltijdvariant een bindend studieadvies. Voltijdstudenten dienen na het eerste jaar van inschrijving minimaal 50 EC uit het propedeuseprogramma te hebben behaald om zich opnieuw in te kunnen schrijven. De deeltijdstudenten hebben hiervoor twee studiejaar de gelegenheid. Het panel is positief over de inzet van studiecoaches om de studievoortgang te verbeteren en de uitval te voorkomen. Ouderejaars studenten vervullen in waardevolle aanvullende rol in het begeleiden van de startende studenten.

Teacher education

De opleidingen Duits, Frans, Spaans en Engels bieden zowel voltijds als in deeltijd het programma ook in het Engels aan. Naast de toelatingseisen die gelden voor de reguliere varianten tonen studenten die zich inschrijven hun vaardigheden in het Engels aan en overleggen

ze een Loopbaan oriëntatie CV. Nederlandstalige studenten zijn daarbij verplicht tot een persoonlijk intakegesprek, voor anderstalige studenten is dit gesprek optioneel.

Kopopleiding

Voor studenten met een recentelijk afgeronde vakverwante hbo- of wo-bachelor bieden de opleidingen het maatwerktraject 'Kopopleiding' aan. Bij een Kopopleiding wordt de kennis van het schoolvak van de opleiding als bekend verondersteld. De Kopopleiding is zodoende in zijn geheel gericht op de voorbereiding van het beroep van tweedegraads leraar. Het panel stelt vast dat de Kopopleiding voldoet aan het convenant dat door het Ministerie van OC&W en de HBO-raad is opgesteld. De tijdsduur van dit traject is één jaar en de omvang bedraagt 60 EC. Daarnaast stelt het panel vast dat de instroomeisen en het examenprogramma aansluiten bij de afspraken die landelijk zijn gemaakt in het Landelijk Overleg Kopopleidingen. Zo zijn de eindkwalificaties gelijk aan de reguliere voltijd- en deeltijdvariant van de opleidingen en is het onderwijs vooral gericht op het werkplekleren. De studenten die een Kopopleiding volgen geven aan dat ze adequaat worden opgeleid tot tweedegraadsleraar in hun vakgebied.

Het programma van een Kopopleiding start vanaf het begin met het leren op de werkplek. De studenten maken per periode van tien weken een leerwerkplan. In dit plan geven ze de leerdoelen aan, beschrijven ze hoe ze eraan gaan werken en welk resultaat er wordt bereikt aan het einde van een periode. Naast het leren op de werkplek volgen deze studenten een aantal beroepscursussen uit het reguliere programma en een cursus vakdidactiek die behoort tot het schoolvak van de lerarenopleiding. De opleidingen hanteren bij de beoordelingen van de cursussen dezelfde criteria, rubrics en formulieren als bij de voltijdvarianten. De afronding van een Kopopleiding wijkt door de al aangetoonde kennis over de vakinhoud af van de voltijdvariant. De studenten zijn vrijgesteld van de LKT en het onderzoekend vermogen, omdat deze kennis en vaardigheden door de afgeronde bacheloropleiding al voldoende ontwikkeld zijn. Het onderzoekend vermogen is daarom in de kopleiding gericht op het maken van een vakdidactisch/vakinhoudelijk beroepsproduct en een vakoverstijgend beroepsproduct. Het eindniveau wordt bepaald aan de hand van het Assessment Startbekwaam. De beoordelingsprocedure van dit assessment is identiek aan het assessment in de voltijd, zodat het eindniveau op dezelfde wijze wordt bepaald als bij de voltijd- en deeltijdvariant van de opleidingen.

Educatieve minor Beroepsonderwijs

Instituut Archimedes biedt de Educatieve minor Docent in het Beroepsonderwijs aan voor studenten die tijdens hun hbo-opleiding kennis willen maken met het verzorgen van beroepsonderwijs in de vakrichting van hun opleiding. Met deze minor beoogt Instituut Archimedes potentiële docenten te enthousiasmeren en bij te dragen aan de maatschappelijke vraag naar docenten in het beroepsonderwijs. Door het volgen van deze minor kunnen deze studenten al tijdens hun opleiding een deel van de benodigde pedagogische en (vak)didactische bekwaamheid verwerven. Als deze studenten na afronding van hun opleiding kiezen voor een kopopleiding of een aansluitende lerarenopleiding bachelor is het de bedoeling dat deze minor leidt tot een verkorting van de studieduur.

Het panel stelt vast dat de Educatieve minor Beroepsonderwijs voldoet aan de doelstellingen van deze minor. Het programma is opgebouwd uit cursussen van de conceptuele en integrale leerlijn van de lerarenopleidingen. De cursussen betreffen een cursus vakdidactiek, meerdere beroepscursussen en meerdere integrale cursussen Studie en Werk. De kennisbases en

eindkwalificaties van de lerarenopleidingen zijn als uitgangspunt genomen voor deze cursussen. Door deze opbouw van de minor krijgen studenten goed de gelegenheid om zich te oriënteren op de onderwijspraktijk van het beroepsonderwijs. Daarnaast is in een relatieschema aangegeven welke cursussen uit de kopopleiding of een aansluitende lerarenopleiding bachelor overeenkomen met de cursussen van de minor. Daardoor is het duidelijk hoe deze minor aansluit op een kopopleiding of een aansluitende lerarenopleiding bachelor en dat deze minor leidt tot de beoogde studieverkorting.

Docenten

Het panel treft bij alle opleidingen talen een team van docenten dat in ruime mate over de expertise en vaardigheden van hun vakgebied beschikt. De docenten zijn op masterniveau opgeleid en beschikken over een BKE-certificering of zijn bezig deze te behalen. Daarbij zijn binnen ieder team ook enkele docenten SKE-gecertificeerd en/of Velon-geregistreerd. De opleiding Engels heeft het grootste team en telt 39 FTE. De opleiding Nederlands telt 10,4 aan vakgerichte FTE en 12,94 FTE beroepsvoorbereiding, dat gedeeld wordt met de opleiding Wiskunde. De opleidingsteams Duits, Frans en Spaans zijn kleiner met respectievelijk 9, 8 en 8 collega's. Een aantal docenten van de vakgroep Duits is eveneens verbonden aan de universitaire lerarenopleiding van Universiteit Utrecht. Met uitzondering van de opleiding Duits zijn van alle teams een of meer collega's verbonden aan een lectoraat, waarvan de meesten de verbinding hebben met het lectoraat Meertaligheid en onderwijs. Daarnaast zijn ook de lectoraten Beroepsonderwijs en Betekenisvol digitaal innoveren vertegenwoordigd.

De docenten beschikken over meer dan voldoende praktijkervaring in zowel de onderbouw van het algemeen vormend onderwijs als het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs. Het panel vindt het positief dat door de invoering van de onderwijsteams de docenten met een generieke onderwijskundige of pedagogische achtergrond meer verbonden zijn aan een opleiding. De docententeams van het cluster Talen zijn erg tevreden met deze integratie van deskundigheid op het gebied van generieke onderwijskunde en vakdidactiek binnen de teams. Voor beide partijen pakt dit goed uit: de onderwijskundigen voelen zich thuis in de teams en voelen zich meer betrokken bij de studenten. Eveneens brengt de samenwerking de inhoud van de cursussen door de korte lijnen en uitwisseling van expertise, naar een hoger niveau.

Zonder uitzondering zijn de studenten tevreden over hun docenten. Ze voelen zich gezien en gehoord, ze beschouwen hun docenten als bekwaam en openstaand voor feedback.

Zeer recent zijn er bij alle opleidingen relatief veel nieuwe docenten aangenomen door de extra gelden die beschikbaar zijn gesteld voor de lerarenopleidingen. Een aantal van hen is aangenomen als hybride docent. De hybride docenten zijn voor het grootste deel in dienst bij een opleidingsschool en voor een deel in dienst bij de hogeschool. Volgens het panel wordt op deze wijze waardevolle actuele beroepspraktijk binnen de opleiding gehaald en laat dit zien dat de opleidingen in toenemende mate met de scholen in de regio gaan samenwerken.

De hybride docenten die door de HU recent zijn aangenomen, zijn met open armen ontvangen door de opleidingen Talen. De docenten zien een enorme meerwaarde en er is ook sprake van teamvorming. Het inductietraject is gedegen ingericht, men wordt goed begeleid. Er is een 'go-to-person', er zijn lesbezoeken, er wordt tijdens teamdagen op praktisch niveau kennis gedeeld (zoals tips en tricks bij het nakijken) en hybride collega's maken in de vakdidactische lijn deel uit van zowel de binnen- als de buitencirkel: ofwel ze ontwerpen mee of worden geraadpleegd, net zoals de andere collega's. Zo zijn er hybride docenten die bijvoorbeeld eveneens werkzaam zijn in het mbo. Deze expertise, die in de praktijk vaak wat onderbelicht leek, is enorm welkom.

Andersom zijn docenten van de HU ook weer deels, in hybride vorm, werkzaam bij de UU. Deze kruisbestuiving en samenwerking bevalt goed, het panel vindt dit dan ook inspirerend. Men geeft aan dat de komst van de hybride docenten de werkdruk heeft verlicht. De uitbreiding van het team heeft ook als voordeel dat men nu echt de taken kan oppakken waar de meeste affiniteit mee is, spreiding van taken wordt hierdoor mogelijk gemaakt. Dat vergroot het werkplezier. Desalniettemin blijft de werkdruk hoog, zeker gezien de uitrol van het nieuwe programma met leeruitkomsten waar het cluster Talen voor staat.

Er is voldoende aandacht voor het professionaliseren van docenten. Bij de overgang naar onderwijsteams zijn er voldoende middelen vrijgemaakt om de teamontwikkeling te ondersteunen. Jaarlijks zijn er minimaal twee studiedagen voor alle docenten van het instituut. Daarnaast wordt er bij de start van het studiejaar en van elke periode een professionaliserings- en ontwikkeldag georganiseerd. Aanvullend zijn er specifieke professionaliseringsactiviteiten zoals over het werken met leeruitkomsten en over het geven van feedback bij leeruitkomsten. Daarnaast kunnen onderwijsteams zelf bepalen welke professionaliseringsactiviteiten nodig zijn. Ongeveer tien procent van de jaartaak kunnen de onderwijsteams besteden aan innovatieactiviteiten.

Onderwijs in coronatijd

Het onderwijs is tijdens de coronamaatregelen volgens het panel adequaat aangepast. Door de blend van leeractiviteiten en de digitale leeromgeving in Canvas kon het onderwijs goed op afstand doorgaan. Een deel van het contactonderwijs is doorgegaan via MS Teams. Een bijkomend effect hiervan is dat docenten meer in duo's zijn gaan werken. In perioden waarbij de coronamaatregelen werden verlicht, was het mogelijk om het onderwijs in een hybride vorm uit te voeren. De studenten konden in die periode op een beperkt aantal momenten per periode op de hogeschool aanwezig zijn. De studenten Talen geven aan dat zij goed geadviseerd en begeleid zijn door de opleidingen. Zo zijn buitenlandverblijven verplaatst en is de mogelijkheid geboden om andere onderdelen juist naar voren te halen en eerder af te ronden. Hierbij is gebruikgemaakt van het werken met leeruitkomsten bij de deeltijdopleidingen. Zo is studievertraging bij de meeste studenten voorkomen.

Bij de cursussen Studie en Werk en in de leerteambijeenkomsten hebben de opleidingen extra aandacht besteed aan individueel welbevinden van de studenten. Er is aandacht geweest voor binding en contact. Een mooi voorbeeld vond het panel het wekelijkse online uurtje 'Koffie met...' voor de eerstejaars voltijdstudenten Nederlands, waarin onder andere 'Weerwolven' werd gespeeld'.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Experiment leeruitkomsten:

- *De gehanteerde methoden en systemen van toetsing zijn geschikt voor leerwegonafhankelijk toetsen en beoordelen;*
- *De opleiding hanteert een heldere procedure voor toetsing, waarop de examinatoren zijn voorbereid;*
- *De examencommissie heeft daarbij een uitgesproken proactieve rol: zij hanteert een adequate methode om te borgen dat de leeruitkomsten voor individuele studenten worden gerealiseerd en dat examinatoren voldoen aan de vereiste kwalificaties om de leeruitkomsten op een eenduidige wijze te toetsen en te beoordelen.*

Conclusie

De opleidingen Talen **voldoen** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De opleidingen hanteren een toetsbeleid dat van toepassing is op het staande en het nieuwe examenprogramma en ondersteuning biedt aan het leerwegonafhankelijk toetsen van leeruitkomsten. De opleidingen besteden voldoende aandacht aan de kwaliteit van toetsing. De borging van de toetskwaliteit voldoet door een duidelijke rolverdeling tussen de opleidingen en de examencommissie. De toetsprogramma's worden systematisch onderzocht en er is een goede dialoog gaande tussen examencommissie en de opleidingen. De uitvoering van de toetsing voldoet. Bij de toetsing in de cursussen Beroepsproduct worden uitgebreide beoordelingsformulieren met veel criteria gebruikt waarbij het proces en de algemene didactiek worden benadrukt. Het panel merkt op dat door de vele criteria en de uitgebreide rubrics de beoordelingen beperkt specifiek worden toegelicht en er in beperkte mate aanvullende feedback wordt gegeven. Dit maakt de beoordeling minder navolgbaar, waardoor de beoordelingen voor de studenten minder ontwikkelgericht zijn. Het panel adviseert de opleidingen dan ook om bij de toetsing van de cursussen Beroepsproduct de beoordelingen meer inhoudelijk en ontwikkelgericht te onderbouwen. Daarnaast beveelt het panel aan de omvang van de verslagen in de portfoliotoetsing Studie en Werk te verkleinen.

Onderbouwing

Toetsvisie en toetsbeleid

De opleidingen hanteren een toetsbeleid dat aansluit op de toetsvisie van Hogeschool Utrecht. Het toetsbeleid van de opleidingen is recent aangepast zodat het aansluit op het nieuwe examenprogramma op basis van leeruitkomsten. Volgens het panel biedt het toetsbeleid een hanteerbaar kader voor het staande en het nieuwe examenprogramma. Kenmerkend voor het toetsbeleid van de opleidingen zijn de volgende vijf pijlers:

1. Flexibel; de toetsing hoort flexibel te zijn en zoveel mogelijk aan te sluiten bij het leertraject van de studenten. Typerend voor deze pijler is dat studenten keuzemogelijkheden krijgen in het moment van toetsing of de vorm van toetsing.
2. Verbinding; de toetsing maakt zoveel mogelijk de verbinding met de persoonlijkheid, individuele context en persoonlijke leervragen van de studenten. Deze pijler is bijvoorbeeld herkenbaar bij de toetsing van het werkplekleren. Studenten kunnen authentieke activiteiten en producten laten waarderen bij deze toetsing.

3. Ontwikkelingsgericht; de toetsing maakt onderdeel uit van het leerproces van studenten. Door toetsing weten studenten waar zij staan binnen de opleiding en krijgen ze ondersteuning bij het maken van keuzes of het focussen op bepaalde ontwikkelpunten.
4. Dubbelebodempincipe; voor lerarenopleidingen is het noodzakelijk dat studenten tijdens hun opleiding kennis maken met en geschoold worden in de diverse toetsvormen die bruikbaar zijn in de beroepspraktijk.
5. Extrapoleerbaarheid en leereffect; deze pijler is ten behoeve van het nieuwe examenprogramma toegevoegd. De toetsing van het nieuwe programma kent twee vernieuwingen; het programmatisch toetsen en het startassessment. Bij het programmatisch toetsen worden leeruitkomsten beoordeeld aan de hand van meerdere datapunten, bewijzen en prestaties die door studenten in een bepaalde periode zijn verzameld. De extrapoleerbaarheid betreft hierbij de mate waarin een prestatie is te extrapoleren naar een prestatie in andere contexten of praktijksituaties. Het leereffect houdt in dat de wijze waarop wordt getoetst bij de studenten een bepaald leergedrag oproept. Door het leereffect van de toetsing gaan studenten niet alleen leren vóór een toets maar ook leren ván een toets.

Toetsing in de conceptuele leerlijn

In de conceptuele leerlijn is de toetsing gericht op de vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische kennis en vaardigheden. Deze toetsing kent een variatie aan vormen die wat het panel betreft goed aansluiten op de inhoud van de cursussen.

In deze leerlijn is er bij veel cursussen naast summatieve toetsing, sprake van formatieve toetsing die bijdraagt aan het leren van de studenten. Zo werken studenten van de opleiding Nederlands bij Didactiek 3 in een groep samen aan de presentatie van een ontwerp, voorafgaand aan het verslag dat individueel ingeleverd wordt. Op het gezamenlijke conceptontwerp wordt proces- en productgerichte peerfeedback gegeven.

Het panel herkent de pijlers van het toetsbeleid in de toetsing van de conceptuele leerlijn. Er is sprake van flexibiliteit, omdat bijna alle toetsen leerwegonafhankelijk zijn. Dit betekent dat studenten de cursus niet hoeven te volgen om de bijbehorende toets te kunnen doen. Een voorbeeld zijn de cursussen Writing 1, Writing 2 en Writing 3 van de opleiding Engels. Voor Writing 1 schrijven studenten een informatieve tekst op niveau B2-B1. Voor Writing 2 wordt een argumentatief essay gevraagd op niveau B2-C1. Writing 3 wordt afgesloten met een academisch essay, op niveau C2. De toetsing van bepaalde cursussen is concentrisch, studenten kunnen met een toets van een hoger niveau tegelijk een toets van een lager niveau afronden. Met name (near)native speakers van de opleidingen moderne vreemde talen, maken hier dankbaar gebruik van.

De flexibiliteit in toetsing blijkt daarnaast uit het moment van toetsing. Verschillende toetsen worden aan het eind van elke periode aangeboden, waarbij studenten maximaal twee kansen per studiejaar kunnen benutten. Met name bij de beroepscursussen kiezen studenten een moment dat past hun leerwerplek. In de beroepscursussen zoals 'docent beroepsonderwijs' kunnen ze bepalen hoe ze hun bekwaamheid aan willen tonen. Ze dienen daarvoor een voorstel in dat na accordering wordt uitgewerkt. In deze toetsen zijn de pijlers verbinding en ontwikkelingsgericht herkenbaar. De beoordelingsmodellen van deze toetsen zijn zo opgesteld dat studenten leerwegonafhankelijk worden beoordeeld. Met name deeltijdstudenten kunnen op deze wijze goed eerdere ervaringen inbrengen voor de toetsing om aan te tonen dat zij laten zien dat ze de theorie met de eigen praktijk kunnen verbinden.

Toetsing in de integrale leerlijn

Het in de praktijk leren en onderzoeken wordt in de integrale leerlijn getoetst. Zoals in figuur 2 is aangegeven bestaat deze leerlijn uit de cursussen Studie en Werk, Beroepsproduct en het Assessment Startbekwaam. In de toetsen van Studie en Werk wordt het leerproces van de studenten beoordeeld aan de hand van een beoordelingsgesprek waarvoor gedurende een semester een portfolio wordt opgebouwd. De cursussen starten telkens met de leervragen van de studenten die door de werkplekbegeleider en instituutsopleider van feedback worden voorzien. Studenten maken leerwerkplannen die worden geaccordeerd en uitgevoerd. In de loop van deze cursussen ontvangen studenten regelmatig feedback en feedforward over tussenproducten of lessen die zijn uitgevoerd. Vervolgens is het aan de studenten om weer op deze feedback te reflecteren en dit op te nemen in het portfolio zodat het ontwikkelproces van de studenten in gang wordt gezet. De portfolio's worden op deze manier opgebouwd met leerwerkplannen, leerwerkverslagen, presentaties met bijbehorende bewijzen en lesbeoordelingen adviezen et cetera van de werkplekbegeleider.

Het panel constateert dat de portfolioverslagen van Studie en Werk over het algemeen erg omvangrijk zijn. Dit legt druk op zowel studenten als docenten. Het panel beveelt de opleidingen dan ook aan om de omvang van de verslagen naar beneden bij te stellen en kritisch te kijken wat daadwerkelijk bijdraagt aan de kwaliteit van de verslagen: de kwantiteit kan hieraan ondergeschikt gemaakt worden.

Naast Studie en Werk behoren de cursussen Beroepsproduct tot de integrale leerlijn. In deze cursussen ontwikkelen studenten hun onderzoekend handelen door middel van het doen van onderzoek en door het ontwerpen van een beroepsproduct. In de loop van de opleiding neemt de mate van complexiteit toe en voeren studenten het onderzoek steeds zelfstandiger uit. De beroepsproducten gaan hierbij steeds vergezeld van een onderzoeksverslag en een gebruikershandleiding. Bij het laatste beroepsproduct wordt de leerwerkplek nadrukkelijk als opdrachtgever betrokken bij het onderzoek. Bij de uiteindelijke beoordeling wordt naast het oordeel van de begeleider het advies van de opdrachtgever meegenomen. Daarbij is het panel van mening dat in de onderbouwing van de beoordeling van zowel de opdrachtgever als de begeleider, explicieter aangegeven kan worden hoe deze tot het gegeven cijfer leidt. De beoordelingsaspecten geven geen niveau-indicaties aan. De kwaliteitscriteria laten ruimte voor interpretatie. Het panel twijfelt niet aan de passendheid van het cijfer in het licht van de beoordeling, maar vindt de totstandkoming ervan niet altijd navolgbaar en transparant naar studenten toe.

Toetsen in coronatijd

Tijdens de coronamaatregelen zijn schriftelijke toetsen indien mogelijk digitaal afgenomen of omgezet naar een andere vorm, zoals een dossieropdracht. De opleidingen konden een voorstel voor een andere toetsvorm indienen bij de examencommissie. De examencommissie hanteerde hiervoor een formulier dat door examinatoren kon worden ingevuld. De afspraken over alternatieve toetsen zijn op deze manier goed vastgelegd.

Toetsing in het nieuwe examenprogramma

Het nieuwe examenprogramma heeft drie leerlijnen: de vakinhoudelijke, de vakdidactische en de pedagogische leerlijn. De beoogde toetsing van de vakinhoudelijke leerlijn is gelijk aan die van de conceptuele leerlijn van het staande examenprogramma; zo zullen de kennistoetsen worden behouden. Bij de overige twee leerlijnen zal er sprake zijn van programmatisch toetsen. Om de

leeruitkomsten aan te tonen maken studenten producten en voeren ze beroepshandelingen uit die van feedback worden voorzien door diverse personen. Te denken valt aan take home tests, het plannen van (fictieve) excursies voor leerlingen, essays, presentaties en interviews met native speakers.

De feedback heeft bij programmatisch toetsen betrekking op drie vragen: 'Waar sta je nu?', 'Waar ga je heen?' en 'Wat kun je doen om daar te komen?'. De feedback komt van examinatoren maar ook van werkplekbegeleiders of medestudenten. Het panel ondersteunt de visie van de opleidingen dat voor de eindbeoordeling er duidelijke eisen worden gesteld aan de kwaliteiten van de feedback en aan het minimale aantal examinatoren dat feedback heeft gegeven.

Startassessment

In het herontwerp wordt deeltijdstudenten de mogelijkheid geboden om bij de start van de opleiding in het startassessment leeruitkomsten te laten beoordelen. Het startassessment biedt de deeltijdstudenten de mogelijkheid om bij de start van de opleiding leeruitkomsten te laten beoordelen. Studenten kunnen daarvoor buitenschoolse leerervaringen leerwegaafhankelijk laten beoordelen. Dit gebeurt aan de hand van een portfolio met bewijsmateriaal, dat als het van voldoende niveau is, kan worden gewaardeerd. In studiejaar 2020/2021 en 2021/2022 zijn de eerste ervaringen opgedaan met het startassessment. Vanaf september 2022 wordt het startassessment bij de deeltijdvarianten van alle opleidingen ingevoerd.

Kwaliteit van toetsing

Het ontwerpen, ontwikkelen en uitvoeren van toetsen is volgens het panel in het algemeen goed uitgevoerd. Bij alle opleidingen is minimaal één van de docenten ook een toetsexpert. De toetsexperts van alle opleidingen komen regelmatig bijeen onder leiding van de Instituut Expertgroep Toetsing en Beoordeling (IETB). Tijdens deze bijeenkomsten vindt intervisie plaats en worden nieuwe ontwikkelingen besproken of uitgewerkt. Binnen de opleidingen ondersteunen de toetsexperts hun collega's weer bij het ontwerpen, uitvoeren en verbeteren van hun toetsen. Periodiek worden de toetsprogramma's van alle opleidingen geanalyseerd door de IETB op validiteit, betrouwbaarheid en op functies en condities, zoals inzichtelijkheid, aanvaardbaarheid, haalbaarheid en organisatie. Het panel constateert dat het vierogenprincipe wordt gehanteerd en dat er op verschillende niveaus wordt gekalibreerd: zowel binnen de opleidingen als opleidingsoverstijgend. Ook weet men het lectoraat Meertaligheid en onderwijs te vinden als sparringpartner.

Borging van kwaliteit toetsing en beoordeling

De examencommissie is ingesteld voor alle opleidingen samen. Volgens het panel borgt de examencommissie adequaat de kwaliteit van toetsing en examinering. De afstudeereenheid bestaat uit drie producten waarvan de kwaliteit van elk product op een passende wijze wordt geborgd. Zo zijn recent enkele aandachtspunten geadresseerd en verbeterd, zoals de nakijktermijn van het beroepsproduct. De examencommissie geeft aan dat het archiveren van toetsresultaten een aandachtspunt is waarin verbeteringen zijn doorgevoerd maar ook nog verdere verbetering nodig is. Het panel ondersteunt deze constatering van de examencommissie en adviseert de opleidingen om de archivering van toetsen verder te verbeteren.

De examencommissie onderzoekt systematisch de toetsing, wijst examinatoren aan en controleert het examenprogramma. Het panel is van mening dat de examencommissie constructief samenwerkt met de productmanagers en curriculumverantwoordelijken van de

opleidingen. Uit het jaarverslag van de examencommissie blijkt dat er regelmatig overleg plaats vindt met de IETB, het management van de opleidingen en de projectgroep Toetsing over de toetsing in het nieuwe examenprogramma. De examencommissie heeft hierbij vooral de borgende taak. In deze rol wordt de examencommissie door de opleidingen ook actief betrokken bij het borgen van het startassessment.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Experiment leeruitkomsten:

- *De toetsen en eindwerken dragen aantoonbaar bij aan het behalen van de leeruitkomsten.*

Conclusie

De opleidingen Talen **voldoen** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Aan de hand van de bestudeerde eindwerken stelt het panel vast dat de beoogde leerresultaten van het staande examenprogramma bij alle opleidingen worden gerealiseerd. Om een indruk te krijgen van het nieuwe examenprogramma heeft het panel tussenproducten beoordeeld waarin met leeruitkomsten is gewerkt. De opzet van de afstudeereenheid leidt tot een complete beoordeling van de gerealiseerde resultaten. Het panel is positief over het betrekken van de opdrachtgever bij het goedkeuren van het onderzoeksdoel. Het onderzoek krijgt daardoor meer waarde voor de opdrachtgever en de beroepspraktijk. Het panel is enthousiast over de mooie, innovatieve beroepsproducten die het heeft gezien. De reflectie die studenten geven, is over het algemeen beschrijvend van aard in plaats van analyserend. Hier kan volgens het panel nog een verdiepingsslag in gemaakt worden. Het panel merkt verder op dat de beroepsproducten in het algemeen vaak ingaan op generieke vraagstukken en adviseert om meer nadruk te leggen op de vakdidactische vraagstukken.

De opleidingen sluiten goed aan op het beroepenveld in de regio. De afgestudeerden voelen zich goed voorbereid op het beroep van leraar. De werkgevers merken op dat afgestudeerden in staat zijn om hun ontwikkelbehoefte en leervragen goed te verwoorden en daarop actie te ondernemen. Volgens het panel laat dit zien dat afgestudeerden het vermogen hebben om zich blijvend te ontwikkelen na afronding van hun opleiding.

Onderbouwing

De afstudeereenheid van het staande examenprogramma

De afstudeereenheid bestaat voor alle opleidingen uit vier onderdelen; het Assessment Startbekwaam, het Beroepsproduct 3, de Landelijke Kennistoets en een vakspecifieke cursus. Deze onderdelen samen geven volgens het panel een compleet beeld van de gerealiseerde leerresultaten.

In het Assessment Startbekwaam laten studenten zien dat ze op bachelorniveau functioneren. Het assessment bestaat uit een portfolio van bewijsstukken waarmee studenten hun bekwaamheid aantonen. Na de presentatie over de bekwaamheid van de student wordt een criteriumgericht interview afgenomen door een examiner van de opleiding en een gecertificeerd assessor uit het beroepenveld. Vooraf bestuderen zij het portfolio en bespreken ze de gespreksonderwerpen van het criteriumgerichte interview.

In het Beroepsproduct 3 tonen studenten aan dat zij over het gewenste onderzoekend vermogen in de beroepspraktijk beschikken. In eerste instantie beschrijven studenten in een dossier de context, het onderzochte probleem en de ontwerpisen van het beroepsproduct. Na een positieve beoordeling van dit dossier gaan de studenten het beroepsproduct ontwikkelen en testen in de praktijk. Voor de eindbeoordeling schrijven studenten een samenvatting van het onderzoek,

beschrijven ze het beroepsproduct met een bijbehorende handleiding en maken ze een PowerPointpresentatie. Het eerste dossier wordt beoordeeld door twee examinatoren van de opleiding. Bij de eindbeoordeling wordt de opdrachtgever van de opleidingsschool betrokken.

De beheersing van delen van de vakinhoudelijke en vakdidactische kennisbasis wordt in de Landelijke Kennistoets geborgd. Aanvullend wijst elke opleiding één cursus aan waarin het vakinhoudelijke en vakdidactische eindniveau exemplarisch tot uiting komt. Voor de opleidingen van het cluster Talen zijn dit de volgende cursussen:

- Duits: Fachdidactik 4; Zielsprache ist Verkehrssprache. Hierin staat spreken aan de hand van activerende didactiek in de doeltaal door zowel de leraar als de leerling centraal. De student ontwerpt een les of lessenserie, neemt de uitvoering van hiervan op en reflecteert op de opname. De student overlegt ook een bijbehorend toetsplan inclusief toetsmatrix en beoordelingsformulier, voorzien van een 'Fragenkatalog'.
- Engels: Methodology 5 (vanaf 2021-2022 Methodology 4); Curriculum design. De student ontwerpt op individueel niveau een digitale communicatieve lessenserie als deel van het online curriculum, inclusief toetsprogramma. Daarnaast voeren groepjes van circa 4 studenten een 'needs analysis' uit op een opleidingsschool en ontwerpen hier een online curriculum inclusief formatieve en summatieve toetsing bij.
- Frans: Vakdidactiek 4 (voorheen Civilisation, Recherches et Didactique) concentreert zich ook op het ontwerpen en uitvoeren van een reeks lessen. Vakspecialisten presenteren verschillende lesmethodes en de studenten gaan aan de slag met een van deze methodes; zij zoeken een efficiënte manier om de methode binnen een curriculum op een school te implementeren, ontwikkelen een eigen visie op communicatief vreemde talenonderwijs gaan op zoek naar academische bronnen om hun aanpak te verantwoorden.
- Nederlands: Didactiek 3; waarin studenten een leerlijn Nederlands inclusief toetsing ontwerpen, uitvoeren en evalueren.
- Spaans: Didáctica 3; studenten ontwerpen een lessenserie gericht op een van de productieve taalvaardigheden Spreken, Gesprekken voeren of Schrijven volgens de principes van communicatief taalonderwijs en met behulp van ICT.

Tussenproducten Experiment Leeruitkomsten deeltijdvarianten

De opleidingen hebben in het kader van het Experiment leeruitkomsten pilots uitgevoerd om ervaringen op te doen met leeruitkomsten. De pilots vonden plaats bij de cursussen Vakdidactiek 1 en Vakdidactiek 2, van de opleidingen Duits, Frans, Spaans en Engels (de deeltijdvariant van de opleiding Engels is zoals eerder aangegeven reeds in 2020 geaccrediteerd). De beoordeelde tussenproducten geven het panel het vertrouwen dat in het nieuwe examenprogramma de beoogde leerresultaten zullen worden gerealiseerd.

De afstudeereenheid van het nieuwe examenprogramma

Het nieuwe examenprogramma bestaat uit de drie leerlijnen Vakinhoudelijk Bekwaam, Vakdidactisch Bekwaam en Pedagogisch Bekwaam. De afstudeereenheid van het nieuwe examenprogramma is ten tijde van de visitatie nog niet vastgesteld. Vanaf studiejaar 2022 – 2023 zal in de onderwijs- en examenregeling van alle opleidingen de afstudeereenheid worden vastgelegd. Voor het bepalen van de afstudeereenheid zijn enkele kaders afgesproken ten aanzien van het vierogenprincipe, het werken met leeruitkomsten en de omvang van de onderwijseenheden.

Beoordeelde eindwerken en tussenproducten

Het panel heeft 40 studentendossiers beoordeeld van de opleidingen uit het cluster Talen. Per opleiding zijn acht studentendossiers geselecteerd. De eindwerken betreffen vier afstudeereenheden van de voltijdvariant van een opleiding. De tussenproducten zijn cursussen in de deeltijdvariant van een opleiding waarbij met leeruitkomsten is gewerkt. In bijlage 2 is per opleiding aangegeven welke cursussen dit betreft. De deeltijdvarianten van de opleidingen Nederlands en Engels zijn in het kader van het Experiment Leeruitkomsten minder dan een jaar geleden beoordeeld, daarom zijn in overleg met Instituut Archimedes van deze opleidingen acht eindwerken van de voltijdvariant beoordeeld.

Het panel concludeert aan de hand van de beoordeelde eindwerken dat de beoogde eindresultaten in het staande examenprogramma's van de opleidingen Talen worden gerealiseerd. De beoordeelde Assessments Startbekwaam laten zien dat afgestudeerden startbekwaam zijn en dat afgestudeerden voldoen aan de landelijke afspraken ten aanzien van bekwaamheden en kennisbases. De beoordeelde beroepsproducten van de lijn Beroepsproduct tonen aan dat studenten over het benodigde onderzoekend vermogen bezitten. De praktijkvraagstukken die zijn onderzocht zijn voldoende complex en laten daarnaast zien dat studenten beschikken over het beoogde eindniveau. Het panel merkt op dat er voor het onderzoek in beperkte mate vakdidactische literatuur wordt gebruikt, terwijl de vraagstukken wel vakdidactisch van aard zijn. Een verdiepingsslag waarbij studenten specialistische wetenschappelijke bronnen op het gebied van vakdidactiek raadplegen, is aan te bevelen. Het panel vindt het positief dat het ontwikkelde beroepsproduct wordt geëvalueerd en zou het passend vinden als deze evaluatie leidt tot aanpassing van de ontwerpcriteria. Volgens het panel kan deze toevoeging aan het beroepsproduct waardevol zijn om het onderzoekend vermogen en het leervermogen op eindniveau aan te tonen.

Het panel is enthousiast over de mooie, innovatieve beroepsproducten 3 die het heeft gezien. De studenten Talen ontwerpen mooie lessenseries: de pijlers inclusie, wereldburgerschap en grootstedelijke problematiek zijn waarneembaar. Studenten zijn in staat om een duidelijke vertaalslag te maken van het profiel dat in standaard 1 is geschetst. Zij laten dit in hun producten zien. Het panel mist echter deze pijlers in de beoordelingsformulieren: het zou van meerwaarde zijn om deze eigen karakteristieke onderwerpen, expliciet te benoemen in het beoordelingsinstrument.

Het panel is dan ook lovend over het 'wat'. Wat versterkt kan worden, is het 'waarom': de verantwoording. De reflectie die studenten geven in de verslaglegging van Beroepsproduct 3, is over het algemeen beschrijvend van aard in plaats van analyserend. Reflectie op het eigen handelen blijft aan de oppervlakte in zowel de reflectie op het beroepsproduct als in het assessment. Het panel adviseert de opleidingen dan ook om hier meer aandacht aan te besteden en dit te verankeren in de rubrics.

Zoals beschreven is de stage- of opleidingsschool is de opdrachtgever van het afstudeeronderzoek. Het panel vindt de betrokkenheid van de opleidingsscholen en het stevige samenwerkingsverband prijzenswaardig. Het panel heeft geconstateerd dat er een intensieve samenwerking met het lectoraat Meertaligheid en onderwijs is. Het zou dan ook mooi zijn om het lectoraat ook hierbij te betrekken en in die samenwerking samen met de opleidingsscholen het praktijkonderzoek meer naar vakdidactisch onderzoek te trekken. Het brede, meer generiek-didactische maakt de alumnus zich vanzelf eigen als hij meer ervaren is.

De landelijke kennistoetsen zijn niet door het panel beoordeeld, wel zijn de exemplarische vakken beoordeeld. Het panel beaamt dat de inhoud van de gekozen cursussen exemplarisch is voor het eindniveau van de vakinhoud. Het panel heeft begrip voor de gekozen vakinhoud en is positief over de aanvullende vakdidactische opdrachten zodat ook een indruk wordt gegeven van het vakdidactische eindniveau.

Functioneren afgestudeerden

Het panel constateert dat de opleidingen in het algemeen goed aansluiten op het beroepenveld. Door de samenwerking met de opleidingsscholen en de nauwe contacten met werkplekbegeleiders worden de studenten tijdens de opleiding goed voorbereid op het beroep van tweedegraadsleraar. Werkplekbegeleiders en vertegenwoordigers van opleidingsscholen geven aan dat afgestudeerden goed voldoen in de praktijk en dat ze beschikken over de juiste kwalificaties om succesvol als tweedegraadsleraar aan de slag te gaan. Alumni geven aan zich goed toegerust te hebben gevoeld om als docent te starten. Zo is de metafoor 'gereedschapskist' in de gesprekken genoemd: alumni geven aan op de opleidingen een zeer goed gevulde gereedschapskist aangereikt te hebben gekregen. Zij weten welk instrument en welke tool zij wanneer kunnen inzetten. Alumni weten de weg naar de opleiding ook na hun afstuderen nog goed te vinden en vice versa bereiken de opleidingen hun oud-studenten via diverse kanalen nog geregeld voor nascholing, enquêtes, netwerkactiviteiten of informeel contact. Een alumnus gaf in de gesprekken de tip mee om toekomstige studenten ook bekend te maken met bijvoorbeeld het schrijven van een dyslexieprotocol of het opstellen van een vakgroepsbegroting. Het panel vindt dit een waardevolle toevoeging bij de overtuigende constatering dat de lerarenopleidingen bachelor van het cluster Talen kundige, zelfverzekerde, trotse en enthousiaste docenten aflevert.

Eindoordeel over de opleiding

	Lerarenopleiding				
Standaard	Duits	Engels	Frans	Nederlands	Spaans
1 Beoogde leerresultaten	Voldoet	Voldoet	Voldoet	Voldoet	Voldoet
2 Onderwijsleeromgeving	Voldoet	Voldoet	Voldoet	Voldoet	Voldoet
3 Toetsing	Voldoet	Voldoet	Voldoet	Voldoet	Voldoet
4 Gerealiseerde leerresultaten	Voldoet	Voldoet	Voldoet	Voldoet	Voldoet

De voltijd- en deeltijdvarianten van de lerarenopleidingen bachelor Duits, Frans en Spaans en de voltijdvariant van de lerarenopleiding bachelor Engels en Nederlands voldoen op alle standaarden aan de basiskwaliteit van het beoordelingskader. De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels van de NVAO. Op basis van de positieve kwaliteit over de vier standaarden komt het panel tot een positief eindoordeel over de opleidingen als geheel. Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleidingen lerarenopleidingen Duits, Frans, Engels, Nederlands en Spaans van Hogeschool Utrecht als **positief**.

Aanbevelingen

Standaard 2

- Maak inzichtelijk in het programma op welke wijze studenten deficiënties in het Nederlands en/of de moderne vreemde taal kunnen wegwerken.

Standaard 3

- Bekijk kritisch de gevraagde omvang van de verslagen die de studenten schrijven in het kader van Studie en Werk: stel het waar mogelijk naar beneden bij door te kijken wat daadwerkelijk bijdraagt aan de kwaliteit van de verslagen.

Standaard 4

- Laat studenten in beroepsproduct 3 een vakdidactische verdiepingsslag maken, door meer in te zetten op vakspecifieke onderwerpen en daarbij behorende verdiepende wetenschappelijke bronnen.

Deel III

Bijlagen

1. Bezoekprogramma

Programma eerste visitatiedag, dinsdag 23 november 2021

11.15 -12.45	Inloop, vooroverleg en lunch kernpanel
12.45 – 13.45	Gesprek over ontwikkelingen 2017 – 2022 en borging hbo-niveau met: <ul style="list-style-type: none"> - instituutsdirecteur, portefeuille onderwijs & innovatie, Samen opleiden, Contractactiviteiten; - opleidingsmanager Mens, Natuur & Gezondheid portefeuille HRM & professionalisering; - opleidingsmanager MVT (Duits, Frans, Spaans), portefeuille Toetsing; - opleidingsmanager Mens, Natuur, Techniek, portefeuille Beroepsvoorbereiding; - opleidingsmanager Mens & Maatschappij, portefeuille Kwaliteitszorg; - opleidingsmanager Nederlands, Wiskunde, NT 2, portefeuille Marketing & Communicatie, Digitale geletterdheid.
14.00 - 14.45	Gesprek over herontwerp opleidingen en beroepsvoorbereiding met: <ul style="list-style-type: none"> - lid projectteam Herontwerp, flexibilisering en leeruitkomsten; - Curriculumverantwoordelijke en product manager Beroepsproducten (Beroepsvoorbereiding), lid projectgroep Herontwerp; - Portefeuillehouder Beroepsvoorbereiding en Onderwijsvernieuwing (herontwerp); - Curriculumverantwoordelijke Beroepsvoorbereiding, voorzitter instituutsbrede projectgroep Toetsing, lid projectteam Herontwerp; - Expert Assessment Startbekwaam (Beroepsvoorbereiding), lid projectteam Herontwerp.
15.00 – 15.45	Gesprek met examencommissie en Instituuts Expertgroep Toetsen en Beoordelen (IETB) over kwaliteit en kwaliteitsborging met: <ul style="list-style-type: none"> - Voorzitter examencommissie; - Vicevoorzitter examencommissie; - Lid examencommissie, portefeuille startassessment deeltijd; - Voorzitter IETB; - Lid IETB; - Portefeuillehouder toetsing; - Beleidsadviseur kwaliteitszorg.
16.00 -16.45	Samen toekomstgericht opleiden: <ul style="list-style-type: none"> - Rector A. Roland Holst College, Hilversum (Gooische Scholenfederatie, GSF); - Bestuurder CVO Groep Zuidoost Utrecht, voorzitter Regionaal Netwerk van Opleidingsscholen, lid Raad van Advies/ULOA; - Schoolopleider bij het Minkema college en projectleider AOS (Academische opleidingsschool); - Voorzitter college van bestuur Calscollege; - Lid Raad van Advies, ULOA, Graduate School of Teaching UU; - Rector Academie 10, lid Raad van Advies; - Beleidsmedewerker Werkplekieren IA, projectleider Academische opleidingsscholen; - Curriculumverantwoordelijke Studie en Werk (Beroepsvoorbereiding), Instituutsopleider.
16.45 -18.00	Nabespreking kernpanel en voorbereiding gesprekken volgende dagen.

Programma cluster talen, woensdag 24 november 2021

8.00 - 8.30	Inloop commissie
8.30 - 9.15	Vooroverleg kernpanel met vakdeskundigen Duits, Engels, Frans en Spaans.
9.15-10.00	<p>Docenten opleiding Engels:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Curriculumverantwoordelijke, opleider voltijd/deeltijd, lid team herontwerp (VDB), lid Lectoraat, Honours, TLN; - Opleider vak voltijd/deeltijd, Opleidingscoördinator, productmanager toetsing, begeleider S&W voltijd; - Opleider vak voltijd/deeltijd, toetsexpert, S&W begeleider voltijd/deeltijd, lid ontwikkelteam herontwerp (VDB); - Curriculumverantwoordelijke Teacher Education, Opleider beroep TED/regulier voltijd/deeltijd; - Opleider vak TED, Intakecoördinator TED voltijd/deeltijd, Internationalisering; - Opleider vak voltijd/deeltijd, promovenda; - Lector Meertaligheid en Onderwijs, voorheen lectoraat Didactiek Moderne Vreemde Talen;
10.15 – 11.00	<p>Docenten opleiding Duits:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Curriculumverantwoordelijke, opleider voltijd/deeltijd, instituutsopleider, lid ontwikkelteam herontwerp (VDB); - Opleider voltijd/deeltijd BA/MA, toetsexpert, intakecoördinator deeltijd; - Opleider beroepsvoorbereiding voltijd/deeltijd BA/MA, instituutsopleider, ook werkzaam bij UU/GST als lerarenopleider; - Curriculumverantwoordelijke master, opleider voltijd/deeltijd BA/MA, instituutsopleider; - Opleider voltijd/deeltijd BA/MA, coördinator internationalisering, intakecoördinator master, lid ontwikkelteam herontwerp (VDB) (E+ N).
11.15 – 12.00	<p>Docenten opleiding Frans:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Curriculumverantwoordelijke, opleider vak, lid ontwikkelteam,(VDB) Honours, TLN; - Opleider, productmanager S&W , Instituutsopleider bij Academie 10, lid Ontwikkelteam (VDB); - Opleider voltijd/deeltijd, Intakecoördinator Deeltijd, productmanager, lid ontwikkelteam herontwerp (VDB); - Curriculumverantwoordelijke master, opleider voltijd/deeltijd BA/MA, productmanager - Opleider voltijd/deeltijd, productmanager; - Opleider, productmanager, Promovenda bij Lectoraat Meertaligheid en Onderwijs.
12.00 – 12.45	Lunchpauze
12.45 – 13.30	<p>Docenten opleiding Spaans:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opleider beroepsvoorbereiding, instituutsopleider, begeleider S&W, ook werkzaam bij UU / GST; - Opleider voltijd/deeltijd, productmanager; - Opleider voltijd/deeltijd, instituutsopleider, begeleider S&W, productmanager, ook werkzaam bij UU / GST; - Opleider beroepsvoorbereiding voltijd/deeltijd, instituutsopleider, begeleider S&W, teamcoach, lid lectoraat Organiseren van verandering in onderwijs; - Opleider voltijd/deeltijd, intake coördinator voltijd, begeleider S&W; - Curriculumverantwoordelijke en opleider voltijd/deeltijd.
13.45 – 14.45	<p>Studenten opleiding Duits:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jaar 2 voltijd; - jaar 4 voltijd; - jaar 3 deeltijd; - jaar 4 deeltijd TED (dubbele bevoegdheid Duits en Engels TED). <p>Studenten opleiding Engels:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jaar 2 voltijd (TED); - jaar 4 voltijd; - jaar 4 voltijd; - jaar 4 voltijd (dubbele bevoegdheid Duits en Engels TED); - jaar 4 voltijd (dubbele bevoegdheid Duits en Engels TED).
15.00 – 16.00	<p>Studenten opleiding Frans:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jaar 3 voltijd; - jaar 4 voltijd; - jaar 2 deeltijd; - jaar 3 deeltijd; - jaar 4 deeltijd. <p>Studenten opleiding Spaans:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jaar 3 voltijd; - jaar 3 deeltijd; - jaar 3 deeltijd (TED).
16.00 – 17.00	Nabespreking kernpanel en vakdeskundigen talen

Programma cluster Talen, donderdag 25 november 2021

8.00 -8.30	Inloop commissie
8.30 – 9.15	Vooroverleg kernpanel met vakdeskundige Nederlands
10.15-11.00	<p>Docenten opleiding Nederlands:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Curriculumverantwoordelijke vak, opleider voltijd/deeltijd, begeleider S&W voltijd/deeltijd,lid lectoraat; - Curriculumverantwoordelijke vak, opleider voltijd/deeltijd, lid ontwikkelteam herontwerp; - Opleider voltijd/deeltijd, Begeleider S&W, Instituutsopleider, intakecoördinator voltijd; - Opleider voltijd/deeltijd,S&W deeltijd, intakecoördinator deeltijd; - Curriculumverantwoordelijke, productmanager, opleider voltijd/deeltijd Ba/MA beroepsproduct, Instituutsopleider, lid ontwikkelteam herontwerp; - Lector Meertaligheid en Onderwijs.
12.00–12.45	Lunchpauze
12.45–13.45	<p>Studenten opleiding Nederlands:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jaar 2 voltijd; - jaar 3 voltijd, studentcoach; - jaar 4 voltijd; - jaar 4 voltijd.
15.15–16.00	<p>Alumni cluster talen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alumnus Frans, GSF; - Alumnus Frans, Nieuwe lyceum; - Alumnus Engels en Duits, Christelijk Lyceum; - Alumnus Duits, Eemland college; - Alumnus Nederlands, Academie 10; - Alumnus Spaans, Dongemond college; - Alumnus Spaans; - Alumnus Engels, Almere college, Dronten.
16.00–17.15	Nabespreking Nederlands en cluster talen
17.15 -17.30	Overleg kernpanel
17.30–18.00	Terugkoppeling naar alle belangstellenden

2. Bestudeerde documenten

Documenten Inleiding:

Framework nieuwe examenprogramma en addendum MVT
PPT Opleidingsmodel Teacher Journey
Concept Managementplan & Begroting Instituut Archimedes 2022
Beschrijving project Digitale geletterdheid, Digitale Didactiek, Herontwerp, Student teacher journey
Overzicht planning implementatie nieuwe examenprogramma bij opleidingen BA
Organogram Instituut Archimedes

Documenten Standaard 1:

Duits: Leeruitkomstenboekje
Engels: Handleiding Leeruitkomsten
Engels: Voorblad Leeruitkomsten Bachelor regulier en Teacher Education
Frans: Handleiding Leeruitkomsten
Frans: Voorblad Leeruitkomsten Bachelor regulier
Frans: Voorblad Leeruitkomsten Bachelor Teacher Education
Nederlands: Handleiding Leeruitkomsten
Spaans: Handleiding Leeruitkomsten
Beleidsplan Internationalisering Instituut Archimedes 2017- 2020
Dekkingsmatrix Duits, Engels, Frans, Spaans, Nederlands
Leeruitkomstenboekje 2, 2019
Legitimering leeruitkomsten Instituut Archimedes
Protocol verbeteren en verantwoorden van afstuderen in het hbo 2.0
Reglement Raad van Advies
Samenstelling Raad van Advies
Toekomst internationalisering 2020-2025

Documenten standaard 2

Duits, Spaans, Frans: voorbeeld van een Onderwijsovereenkomst + Studieplan deeltijdstudent
Engels: Curriculum design
Engels: Methodology V / Methodology 4
Engels: Honoursprogramma Critical Thinking Global Citizenship
Engels: PPT met belangrijkste conclusies
Frans: Vakdidactiek 4
Frans: Peer review – feedback van vakexpert domein 4
Nederlands Handleiding Didactiek 3 2021/2022
Spaans: Lengua 1 / Inmersión 1
Beroepsvoorbereiding: Studie&Werk
Beroepsvoorbereiding: informatie over Beroepsproduct 1,2,3 en cursushandleidingen
Beroepsvoorbereiding: Documenten over begeleiding en werken in leerteams
Cursusomschrijvingen vak en cursussen beroepsvoorbereiding 2021/2022
Examencommissie: Vrijstellingenbeleid Instituut Archimedes 2021-2022 BA
Gids Studie en Werk bij de Minor Docent Beroepsonderwijs
Kwalificatieprofiel opleiders, Duits, Engels, Frans, Nederlands en Spaans
MVT didactiek 1,2,3: Projectvoorstel leerlijn vakdidactiek MVT en implementatie
Relatieschema minor
Relatieschema Kopopleiding
Samen opleiden - HU website
Samen opleiden door Hogeschool Utrecht en Academie tien leraren met lef
Studiegids Kopopleiding VT 2021/22
Studiegids Duits/Engels/Frans/Spaans/Nederlands 2021/2022
Studie en Werk Gids VT DT jaar 2 3 4 (2020-2021 en 2021-2022)
- leerwerkplan alle jaren,
- Zelfanalyse leeruitkomsten ontwikkelingsniveau 2,
- Zelfanalyse leeruitkomsten ontwikkelingsniveau 3,

- Didactisch Analyse formulier – lesplan
  - DOT Instrument voor Docent Observatie en Reflectie v1.1
  - Gids voor werkplekbegeleiders 2021-2022
  - Canvas Studie & Werk VT/DT 1A en 1B
  - praktijkbeoordeling Studie & Werk VT/DT 1A t/m 3B
  - beoordeling eindproducten Studie & Werk VT/DT 1A t/m 3B
- Vakdidactiek 3 MVT en Methodology 3 Modern Foreign Languages (MFL)

Documenten Standaard 3:

Advies Toetsbeleid Examencommissie
 Beleid en plan van aanpak Startassessment deeltijd 2021/2022
 Beslisboom alternatieve toetsvormen
 Casus Docent Beroepsonderwijs en beoordelingsformat
 Eisen voor het aanwijzen van examinatoren
 Evaluatie Pedagogisch Bekwaam 1
 Evaluatie Vakdidactisch bekwaam 1a
 Evaluatierapport Frans, Spaans Duits concentrische leerlijnen
 Jaarplan Examencommissie 2019
 Jaarverslag Examencommissie 2020/2021
 Memo Examencommissie m.b.t. Startassessment, 2021
 OER 2021/2022
 Projectbrief Toetsing
 Stappenplan aanpassing toetsprogramma
 Studiehandleiding Docent Beroepsonderwijs
 Toetsbeleid 2020

Documenten Standaard 4:

Alumnionderzoek 2019; Resultaat enquête 2021
 Beroepsvoorbereiding:

- Handleiding Assessment Startbekwaam
- Aantekenformulier Assessment Startbekwaam
- Beoordelingsformulier Assessment Startbekwaam

 Beroepsproduct 3: toetsinformatie 2020/2021 en 2019/2020
 Duits: Fragenkatalog Fachdidaktik 4
 Duits: Toetsplan Fachdidaktik 4
 Engels beoordelingsformulieren Methodology 4 (2021-2022)
 Engels: Canvassites Curriculum Design
 Engels: rationale Methodology 4 (2021-2022)
 Engels: Toetsplan Methodology 4: Curriculum Design (2021-2022)
 Engels: Toetsplan Methodology 5: Curriculum Design (2019-2020)
 Exemplarisch vak in de afstudeereenheid
 Frans: Handleiding Civilisation, Recherches et Didactique
 Frans: Link naar Canvas Vakdidactiek 4
 Frans: toetsplan Civilisation, Recherches et Didactique
 Frans: toetsplan vakdidactiek 4
 MVT Vakdidactiek 1, 2, 3: toetsinformatie
 MVT: Concentrische opbouw MVT didactiek
 MVT: Feedbackinstrument Vakdidactiek 1,2,3
 MVT: Glossary for MFL feedbackinstrument
 MVT: Toetsplannen Methodology Modern Foreign Languages (MFL)/Vakdidactiek Moderne
 Vreemde Talen 1,2,3 oud en nieuw
 Nederlands: Toetsinformatie Didactiek 3
 Onderzoek eindniveau Assessment Startbekwaam (in jaarverslag 2019/2020 van
 Examencommissie)
 Onderzoek frame nieuwe examenprogramma (zie advies Examencommissie, standaard 3),
 Spaans: Handleiding en toetsinformatie Intercambio
 Spaans: Toetsinformatie Didáctica 3

Studie & Werk toetsplan 1A en 1B (propedeuse)
 Studie & Werk toetsplan 2A, 2B, 3A en 3B (hoofdphase)
 Tussentoetsen

bestudeerde studentendossiers			
Lerarenopleiding	Variant	Programma onderdeel	Aantal dossiers
Duits	Deeltijd	Vakdidactiek 1 en Vakdidactiek 2	4
	Voltijd	Afstudeereenheid	4
Engels	Voltijd	Afstudeereenheid	8
Frans	Deeltijd	Vakdidactiek 1 en Vakdidactiek 2	4
	Voltijd	Afstudeereenheid	4
Nederlands	Voltijd	Afstudeereenheid	8
Spaans	Deeltijd	Vakdidactiek 1 en Vakdidactiek 2	4
	Voltijd	Afstudeereenheid (waarvan 2 kopopleiding)	4
Totaal			40